

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Šárka TYLEČKOVÁ

Geografická analýza trhu práce v okrese Frýdek-Místek

Diplomová práce

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2009

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedení pramenů a literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b novely vysokoškolského zákona č. 552/2005 Sb., souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Univerzitou Palackého v Olomouci.

Olomouc, květen 2009

.....

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za odborné vedení diplomové práce, vstřícný přístup a cenné připomínky. V neposlední řadě děkuji pracovníkům Úřadu práce ve Frýdku-Místku za poskytnutí informací. Za gramatickou a stylistickou úpravu děkuji Mgr. Jitce Habernalové, za pomoc při tvorbě mapových příloh vděčím Bc. Miroslavu Konečnému.

Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie

Akademický rok 2007/2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

student

Šárka Tylečková

obor (studijní kombinace)

Geografie-Historie

Název práce:

Geografická analýza trhu práce v okrese Frýdek - Místek

**Geographical analysis of the labour market in the district of Frýdek-
Místek**

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce je zhodnotit geografickou literaturu k zadanému tématu, zabývat se metodikou zpracování, analyzovat dlouhodobý vývoj situace na trhu práce včetně příčin tohoto vývoje, provést komparace okres Frýdek-Místek versus ČR, zabývat se problematikou regionálních disparit a na závěr naznačit očekávané trendy ve struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

Struktura práce:

1. Úvod zahrnující i hypotézy a dílčí cíle práce.
2. Přehled geografických i jiných (sociologických a ekonomických) prací zabývajících se problematikou trhu práce.
3. Použitá statistická data o zaměstnanosti a nezaměstnanosti, metodika práce.

4. Hodnocení vývoje na trhu práce v ČR a v okrese Frýdek-Místek po roce 1989.
5. Současná situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek.
6. Skupiny obyvatelstva vyznačující se vyšší nezaměstnaností.
7. Cizinci na okresním trhu práce.
8. Závěr včetně naznačení očekávaných tendencí.
9. Shrnutí - Summary (česky a anglicky), klíčová slova - key words

Diplomová práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách:

Studium literatury - rešerše o rozsahu 2-4 stran, 30. června 2008

Seznámení se s datovými zdroji informujícími o trhu práce včetně návrhu metodiky, 31. prosince 2008

Analýza vývoje situace na trhu práce po roce 1989, 31. prosince 2008

Rozsah grafických prací: 10 stran obrázkových příloh (grafy, kartografické přílohy)

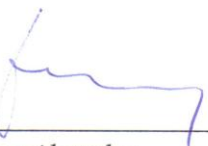
Rozsah průvodní zprávy: 20 000 až 24 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury: Geografické studie, zejména odborné články Tomeše, Touška, Piknera, publikace FSS MU v Brně (Sirovátka, Mareš), vědeckovýzkumné práce VÚPSV (zejména Horáková)

Vedoucí diplomové práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Datum zadání diplomové práce: 31. 10. 2007

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2009

vedoucí katedry

vedoucí diplomové práce

Obsah

Úvod.....	8
Cíl práce.....	8
Vymezení území.....	8
1 Přehled literatury k problematice trhu práce.....	10
2 Zdroje dat a metodika.....	13
2.1 Zdroje dat.....	13
2.2 Metodika.....	14
3 Hodnocení vývoje na trhu práce v České republice a v okrese Frýdek-Místek po roce 1989.....	16
3.1 Zaměstnanost.....	16
3.1.1 Dojíždka za prací.....	21
3.2 Nezaměstnanost.....	22
3.2.1 Stav a vývoj míry nezaměstnanosti.....	23
3.2.2 Stav a vývoj počtu uchazečů o zaměstnání.....	24
3.2.3 Stav a vývoj volných pracovních míst.....	25
3.2.4 Stav a vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo.....	26
3.2.5 Nezaměstnanost v regionech.....	29
4 Současná situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek.....	32
4.1 Zaměstnanost.....	32
4.1.1 Počet zaměstnanců a zaměstnavatelů.....	32
4.1.2 Aktivní politika zaměstnanosti.....	35
4.1.3 Fondy a programy EU, přeshraniční spolupráce.....	37
4.1.4 Dojíždka.....	37
4.2 Nezaměstnanost a volná pracovní místa.....	38

4.2.1	Počet uchazečů o zaměstnání	38
4.2.2	Volná pracovní místa	40
4.2.3	Míra nezaměstnanosti.....	41
4.2.4	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo.....	43
4.2.5	Nezaměstnanost v regionech.....	44
5	Skupiny obyvatel vyznačující se vyšší nezaměstnaností.....	47
5.1	Osoby dlouhodobě nezaměstnané.....	47
5.2	Osoby pečující o dítě do 15 let.....	49
5.3	Osoby se zdravotním postižením.....	49
5.4	Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání	51
6	Cizinci na trhu práce v okrese Frýdek-Místek.....	55
6.1	Charakteristika situace cizinců na trhu práce.....	55
6.2	Zaměstnanost cizinců.....	56
6.2.1	Zaměstnání občané Slovenské republiky	60
6.2.2	Cizinci s živnostenským oprávněním.....	64
6.2.3	Cizinci s povolením k zaměstnání.....	64
6.2.4	Nelegální zaměstnávání cizinců	66
7	Závěr.....	67
8	Shrnutí	69
	Seznam použitých zkratk.....	70
	Použitá literatura a zdroje.....	71
	Seznam příloh	

Úvod

Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je regionálně-geografická analýza vývoje situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek po roce 1989. Zvláštní pozornost byla věnována i situaci v roce 2008. Současně byla komparační analýzou porovnána řada ukazatelů vyjadřujících situaci na trhu práce v okrese Frýdek-Místek a v České republice. Prvním dílčím cílem bylo zhodnocení literatury k zadanému tématu. Druhému dílčímu cíli odpovídá kapitola zabývající se metodikou zpracování, v neposlední řadě pak bylo cílem popsat situaci vybraných skupin a také postavení cizinců na trhu práce v okrese. Závěr je doplněn o prognózu vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v okrese.

Vymezení území¹

Zájmovým územím této práce je okres² Frýdek-Místek, který leží v Moravskoslezském kraji, přesněji v nejvýchodnější části České republiky. Na jihu okres sousedí se Slovenskou republikou a na východě s Polskou republikou. Na severu hraničí s okresem Karviná a Ostravou-městem a na západě s okresem Nový Jičín a Vsetín (Zlínský kraj).

Nejsevernější obcí jsou Řepiště³ a nejjižnější obcí okresu je Bílá. Nejzápadněji ležela do konce roku 2006 obec Stará Ves nad Ondřejnicí, která změnila příslušnost

---

¹ WEISMANNOVÁ, H. a kol. *Ostravsko*. s. 126.

KLEČKOVÁ, Z. a kol. *Krajinou Frýdecko-Místecka*. 46 s.

Statistická ročenka České republiky 2008, Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2008. In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

² Okres je územně správní jednotka středního stupně. Okresy vznikly na základě zákona o územním členění státu z roku 1960 a činnost ukončily k 31. 12. 2002. Od 1. 1. 2003 okresy představují pouze územní obvody některých státních institucí. In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

³ Od 1. 1. 2007 došlo ke změně územního obvodu Úřadu práce ve Frýdku-Místku. Okres Frýdek-Místek ztratil 18 261 obyvatel a rozlohu o velikosti 6 424 ha. Obec Horní Bludovice přešla do správního

k okresu, obcí ležící nejvíc západně jsou Hukvaldy. Na opačné, tedy východní straně, leží Bukovec.

Většina zkoumaného území (kromě severu území) leží v podhůří Moravskoslezských Beskyd (s nejvyšším vrcholem Lysá hora 1 323 m n. m.), které tvoří část Chráněné krajinné oblasti (dále jen CHKO) Beskydy spolu s Vsetínskými vrchy a částí Javorníků. CHKO Beskydy⁴ byla vyhlášena 5. 3. 1973 a o rozloze 116 000 ha podle vyhlášky představuje největší CHKO v České republice. Územně se CHKO Beskydy překrývá asi s 50 maloplošnými chráněnými územími. Také se zde nachází mezinárodně významné ptačí území a chráněná oblast přirozené akumulace vod. Moravskoslezské Beskydy jsou významné především jako rekreační středisko s nadregionálním významem. Nejvyšším bodem je vrchol Lysé hory (1 323 m n. m.) a nejnižší bod najdeme v Paskově (248 m n. m.).

K 31. 12. 2008 měl okres 211 070 obyvatel na 1 208 km², tj. 174,7 obyv./km² (Česká republika: 132,7 obyv./km²). Svou rozlohou se okres zařadil k uvedenému datu na 2. místo v rámci kraje a 23. místo v rámci České republiky. Co do počtu obyvatel patřilo okresu 3. místo v rámci kraje a 6. místo (včetně Prahy) v rámci České republiky. Na území okresu se rozkládá 72 obcí, z toho 5 měst (Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov, Třinec a Brušperk). Frýdek-Místek patří mezi statutární města. Mezi obce s rozšířenou působností a pověřené obecní úřady ve stejném územním vymezení patří Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov a Třinec.

---

obvodu Úřadu práce v Karviné, obce Stará Ves nad Ondřejnicí, Šenov, Václavovice a Vratimov do správního obvodu Úřadu práce v Ostravě.

⁴ CHKO Beskydy [online]. 6. 1. 2008 [2009-03-31]. Dostupné z URL <http://nature.hyperlink.cz/Beskydy/index.htm>.

1 Přehled literatury k problematice trhu práce

Přelomové období pro literaturu věnující se problematice trhu práce představuje rok 1989.

V 30. letech, kdy byla Československá republika zasažena projevy světové hospodářské krize, vznikly publikace věnující se nezaměstnanosti: ČECHRÁK, C. *Nezaměstnanost: studie o hospodářské politice proti průmyslové nezaměstnanosti* (1926), ŠVEJDA, J. *Světová hospodářská krize a nezaměstnanost* (1927), VANĚK, C. *Syndikát práce a konec nezaměstnanosti* (1934), KRÍŽ, K. *Tragický vývoj nezaměstnanosti u nás: Léta krize 1929–1934* (1936), BARTLOVÁ, A. *Hospodářská krize na Slovensku v letech 1929–1933* (1984), aj.

Následně se výzkumy a publikace omezovaly jen na odvětvovou strukturu, počet obsazených pracovních míst a vyjížděku a dojížděku do zaměstnání. Např. LÁZNIČKA, Z. *Funkční klasifikace obcí ČSR* (1974) – provedl klasifikaci a typologii sídel na základě struktury obsazených pracovních míst podle národohospodářských sektorů, současně se věnoval i problematice dojížděky a vyjížděky. V roce 1978 spolupracovníci M. HAMPL, J. JEŽEK a K. KÜHNL vytvořili publikaci *Sociálněgeografická regionalizace ČSR*. V 80. letech 20. století byly zpracovány mapy dojížděky do zaměstnání (údaje o dojížděce do zaměstnání jsou zjišťovány od roku 1961 v rámci Sčítání lidu), které byly následně zařazeny do *Atlasu obyvatelstva ČSSR* (MARYÁŠ, J.; ŘEHÁK, S.; TOUŠEK, V.; VYSTOUPIL, J.).

Změna přichází s přelomem roku 1989/1990. Po roce 1990 se snížil počet ekonomicky aktivních obyvatel a zrodil se „opět“ fenomén nezaměstnanosti⁵. Problematikou trhu práce a hlavně nezaměstnaností se začali geografové, ale také sociologové a ekonomové. Mezi nejvýznamnější patří výzkumná činnost pracovníků Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, kteří se zabývají především problematikou trhu práce a zaměstnaností, rodinnou politiku, sociální ochranou atd. Zde působící M. HORÁKOVÁ je autorkou řady publikací, které se zabývají problematikou cizinců, pracovních migrací a trhu práce (např. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR, Vývoj pracovních migrací, Zaměstnávání cizinců v České republice, Obyvatelstvo, trh práce*

---

⁵ VÁCLAVÍKOVÁ, A. *Problémy průmyslové zaměstnanosti v českých zemích (1945-1992)*. s. 67.

a migrace v České republice aj.). M. KOTRUSOVÁ se také zaměřuje na trh práce, aktivní politiku zaměstnanosti, flexibilitu zaměstnání a pracovní doby (publikace: *Opatření politiky zaměstnanosti při další realizaci strukturálních přeměn ekonomiky, Analýza politiky zaměstnanosti členských zemí Evropské unie v závislosti na jejich předsednictví se zřetelem na aktualizaci principů politiky zaměstnanosti České republiky. Finsko.*). K dalším spolupracovníkům výzkumné pracovní skupiny s názvem Trh práce a zaměstnanost patří O. BIČÁKOVÁ, J. KOTÍKOVÁ, D. KRAUSE, L. MICHALIČKA, M. NEKOLOVÁ, T. SOUKUP, O. STUPTYNSKYY, H. VYCHYTOVÁ.

Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně patří mezi sociologické pracoviště, kde se její pracovníci ve své činnosti zaměřují na problematiku trhu práce. Zde působí T. SIROVÁTKA a P. MAREŠ. Mareš vidí v nezaměstnanosti sociální jev a zkoumá důsledky dopadu nezaměstnanosti na společnost i jedince (*Segmenty zaměstnaných a nezaměstnaných v České republice v letech 1998 až 2004, Měníci se rizika a šance na trhu práce: Analýza postavení a šancí vybraných rizikových skupin na trhu práce, Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti, Nezaměstnanost jako sociální problém* a další). SIROVÁTKA je ředitelem Institutu pro sociální otázky Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Zabývá se výzkumně problematikou pracovního trhu a sociální politikou (publikace a články: *Rodina, děti a zaměstnání v české společnosti, Dynamika soudobého trhu práce: flexibilita, segmentace a inkluze, Makroekonomický rámec nezaměstnanosti, Dlouhodobě nezaměstnaní - životní situace a strategie, Problémy trhu práce a politiky zaměstnanosti, Menšiny a marginalizované skupiny v České republice* aj.).

V roce 2000 vzniklo na půdě Masarykovy univerzity Výzkumné centrum pro regionální rozvoj (od roku 2005 s názvem Centrum pro regionální rozvoj), které realizuje šetření zaměřené na problematiku trhu práce, zejména na strukturu zaměstnanosti.

Sociální politikou, trhem práce a politikou zaměstnanosti se rovněž zabývá R. HALÁSKOVÁ z Filozofické fakulty Ostravské univerzity v Ostravě (*Aktuální problémy sociální politiky, Nezaměstnanost a problémové skupiny na trhu práce, Trh práce a politika zaměstnanosti, Pracovní trhy a systémy sociální politiky v Evropě*).

Na Karlově univerzitě se J. TOMEŠ mimo jiné zaměřuje na geografii práce a nezaměstnanosti.

Z ekonomického hlediska se zabývá zkoumanou problematikou A. KADEŘÁBKOVÁ z Ekonomické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (*Strukturální charakteristiky konkurenceschopnosti české ekonomiky, Strukturální změny české ekonomiky v období transformace*) a M. MAYEROVÁ z Ekonomické fakulty Západočeské univerzity v Plzni.

Z geografického hlediska mezi přední pracoviště provádějící výzkumné a publikační činnosti patří Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, který je druhou největší univerzitní geografickou institucí v ČR. Pracovníci ústavu se podílejí na řešení řady grantů a výzkumných záměrů. V posledních letech se také Katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci zařadila mezi geografická pracoviště zabývající se trhem práce (BAŠTOVÁ, M. – FŇUKAL, M. – KREJČÍ, T. – TONEV, P. – TOUŠEK, V. *Největší centra dojížděky za prací na Moravě a ve Slezsku v letech 1991–2001*, TOUŠEK, V. *Aktuální tendence v zaměstnávání cizinců na trhu práce v ČR, Aktuální tendence v zaměstnávání občanů Slovenska v ČR, Zahraniční pracovníci na trhu práce v pohraničí, Změny ve struktuře zaměstnanosti v regionech České republiky, Trh práce ve městě Brně na konci roku 2002, Vliv dojížděky za prací na situaci na trhu práce ve městě Brně*, studie: *Zaměstnanost a pracovní uplatnění obtížně umístitelných občanů na trhu práce: analýza dotazníkového šetření ve vybraných organizacích*).

Zkoumanou problematikou se zabývá samozřejmě řada dalších institucí, pracovišť a pracovníků po celé republice a množství publikací a článků.

K periodikům, která poskytují informace o trhu práce, patří: Ekonom, Práce a sociální politika, Ekonomický časopis, Veřejná správa a další.

2 Zdroje dat a metodika

2.1 Zdroje dat

V diplomové práci byly využity informace především z internetových zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV), Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (dále jen VÚPSV) a Českého statistického úřadu (dále jen ČSÚ). Podstatný problém představuje nedostatek, či úplná absence dat, týkajících se regionálního trhu práce.

Z ČSÚ byly shromažďovány údaje z Výběrového šetření pracovních sil⁶ (dále jen VŠPS) a ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001 (dále jen SLDB). Předmětem VŠPS je náhodný vzorek respondentů, na kterém jsou zjišťována data o struktuře zaměstnanosti a nezaměstnanosti podle pohlaví, věku, kvalifikace, odvětví aj. Výsledky jsou vyhodnocovány vždy čtvrtletně. Nedostatkem tohoto šetření je fakt, že data se zjišťují až od úrovně NUTS⁷ 3 a výše, tedy pro okresy – LAU⁸ 1, nejsou poskytována data dostačující. SLDB, neboli Census⁹ poskytují údaje o obyvatelstvu, jeho demografických, sociálních a ekonomických charakteristikách, domácnostech, úrovni bydlení, struktuře domovního fondu na území státu. Jedná se o úplné šetření zahrnující všechny osoby na území ČR, které měly v rozhodný okamžik trvalý, nebo dlouhodobý pobyt, příp. byly pouze přítomny. Nevýhodou těchto údajů je jejich neaktuálnost¹⁰, neboť SLDB se provádí jednou za 10 let. Výhodou představuje zpracování až na okresní a obecní úrovni, kdy můžeme určit míry vyjížděky i dojížděky.

---

⁶ TVRDÝ, L. a kol. *Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu*. s. 29.

⁷ NUTS (Nomenclature des Unites Territoriales Statistique, neboli Nomenklatura územních statistických jednotek), jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu (statistický úřad Evropské unie). NUTS 3 je shodné s územním vymezením vyšších územních samosprávných celků.

⁸ Soustava LAU (Local Administrative Units, neboli Místní samosprávné jednotky) nahrazuje dřívější NUTS 4 a NUTS 5, které mají shodné administrativní vymezení jako obce a okresy ČR.

⁹ TVRDÝ, L. a kol. *Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu*. s. 30.

¹⁰ Např. míra nezaměstnanosti v obcích okresu v letech 2004–2008 byla vypočtena v poměru k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu ze SLDB 2001.

Informace z VÚPSV byly využity v kapitole zabývající se problematikou cizinců na okresním trhu práce. Využity byly údaje o počtu cizinců na cílovém území i na území České republiky, o zaměstnanosti cizinců, o zaměstnaných občanech Slovenské republiky (dále jen SR) aj.

MPSV pravidelně publikuje měsíční a čtvrtletní statistiky, které poskytují údaje do úrovně okresů. Data jsou dostupná v elektronické podobě na portále MPSV. Měsíční statistika poskytuje informace o míře nezaměstnanosti, pracovní síle, o počtu uchazečů o zaměstnání, počtu a struktuře volných pracovních míst, o nástrojích aktivní politiky zaměstnanosti aj. Z čtvrtletní statistiky byla použita data, která uvádějí strukturu uchazečů podle věku, dosaženého vzdělání, zaměstnání, délky nezaměstnanosti aj. Rovněž uvádějí volná pracovní místa.

2.2 Metodika

Prvním krokem ke zpracování diplomové práce bylo shromažďování a studium literatury a také statistických publikací, které se zabývají zkoumanou problematikou v rámci cílového území. Odborné literatuře je věnována samostatná kapitola.

Pro tuto diplomovou práci byla zvolena metoda komparativní analýzy, při které je srovnáván okres Frýdek-Místek s Českou republikou, popř. s okresy Moravskoslezského kraje, nebo se samotným Moravskoslezským krajem.

V kapitolách věnovaných situacím na trhu práce je u zaměstnanosti použit index specializace a index změny. Mezi hlavní ukazatelé charakterizující nezaměstnanost patří míra nezaměstnanosti a počet uchazečů na 1 volné pracovní místo. Dalšími ukazateli jsou míra dlouhodobé nezaměstnanosti, průměrná délka nezaměstnanosti, specifická míra nezaměstnanosti a další. Po roce 1989 se několikrát změnila metodika zjišťování míry nezaměstnanosti. V roce 1990 bylo ve jmenovateli zahrnuto jen produktivní obyvatelstvo (ve věku 15–59 let), v roce 1991 byla tato skupina uváděná ve jmenovateli nahrazena obyvatelstvem zaměstnaným v národním hospodářství, od roku 1994 je pak ve jmenovateli údaj o pracovní síle¹¹ z výběrového šetření.

---

¹¹ Jedná se o součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob. Za nezaměstnané se považují všechny osoby patnáctileté a starší, které splňují 3 podmínky: nebyly zaměstnané, byly připraveny k nástupu do práce

Poslední změna z roku 2004 sjednotila metodiku tak, aby odpovídala mezinárodním standardům. Do čitatele jsou započítáni jen dosažitelní uchazeči o zaměstnání¹². Registrovaná míra nezaměstnanosti je tedy vypočtena podle vzorce: $MN = N/P \cdot 100$ (v %), kde N je počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání a P je počet pracovních sil. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti vyjadřuje vzorec: $MDN = U_{12+}/P \cdot 100$ (v %), kde U_{12+} se rovná počtu nezaměstnaných po dobu jednoho roku a déle a P je počet pracovní sil. Specifická míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu určité skupiny nezaměstnaných na pracovní síle v procentech (např. určitá věková skupina, stupeň vzdělání apod.). Počet uchazečů o práci na jedno volné pracovní místo je vypočítán dle vzorce: $PU = NU/VPM$, kde NU představuje neumístěné uchazeče a VPM počet volných pracovních míst.

V přílohách jsou mezi obce okresu Frýdek-Místek zahrnuty jen obce (i zpětně), které patřily pod správní obvod obce s rozšířenou působností (dále jen ORP): Frýdlant nad Ostravicí, ORP Frýdek-Místek, ORP Třinec a ORP Jablunkov k 31. 12. 2008. Obsazená pracovní místa jsou vypočtena podle vzorce: $OPM = ZAM - VYJ + DOJ$, kde OPM představuje počet obsazených pracovních míst, ZAM se rovná úhrnu zaměstnaných obyvatel v dané obci, VYJ je počet obyvatel vyjíždějících za prací z dané obce a DOJ je počet lidí dojíždějících za prací do obce.

Data byla analyzována a zpracována v tabulkovém editoru Microsoft Excel. Text byl sepsán v programu Microsoft Word. Tematické mapy prezentované v přílohách byly vytvořeny v programu AutoCAD.

(nejpozději do 14 dnů), aktivně hledaly práci. In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

¹² Jsou uchazeči o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa. In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

3 Hodnocení vývoje na trhu práce v České republice a v okrese Frýdek-Místek po roce 1989

Koncem listopadu roku 1989 se komunistický režim v Československé republice zhroutil. Začal přechod z centrálně plánované ekonomiky na tržní hospodářství. Zatímco situace na trhu práce centrálně plánovaných ekonomik se vyznačovala plnou zaměstnaností (za cenu nízkých mezd) a převahou poptávky nad nabídkou pracovních sil, v mnoha odvětvích se vyskytovala přezaměstnanost (zejména v oblasti průmyslu), jinde byla např. oblast služeb potlačena.¹³ Po zahájení ekonomických reforem se začaly měnit podmínky na trhu práce. Když začal proces restrukturalizace a modernizace průmyslové základny, byly uzavírány neproduktivní provozy, což vedlo k poklesu produkce. S poklesem produkce došlo i k poklesu zaměstnanosti a poprvé po mnoha desetiletích se objevila otevřená nezaměstnanost.¹⁴ Do popředí se dostaly některé oblasti, které byly postiženy nezaměstnaností více z důvodů nevhodné struktury průmyslu. Právě mezi tyto regiony patřil a stále patří okres Frýdek-Místek.

Mezi strukturální změny po roce 1989 patří zejména změna struktury vlastnictví, změna struktury podniků podle velikosti, změna regionální struktury a změna sektorové, odvětvové, oborové a výrobní struktury, přičemž strukturu zaměstnanosti ovlivnily všechny výše uvedené změny.¹⁵

3.1 Zaměstnanost

Před rokem 1990 byla zaměstnanost poznamenána nevhodnou strukturou. Nejvíce pracujících bylo zaměstnáno v sekundárním sektoru. V České republice bylo 48,2 % pracujících zaměstnáno právě v sekundárním sektoru. V okrese Frýdek-Místek byl podíl zaměstnanců v tomto sektoru ještě vyšší, dosahoval 60,4 %. Úroveň produktivity práce byla maximálně na 40 % úrovně vyspělých zemí. Naopak kladně byla hodnocena kvalifikace a vzdělanost pracovní síly a poměrně nízký podíl pracovní síly

---

¹³ CAZES, S.; NEŠPOROVÁ, A. *Transformace trhů práce střední a východní Evropy*. s. 17.

¹⁴ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. s. 66.

¹⁵ KOTRUSOVÁ, M. a kol. *Opatření politiky zaměstnanosti při další realizaci strukturálních přeměn ekonomiky*. s. 10.

v zemědělství.¹⁶ V zemědělství na území České republiky bylo zaměstnáno 13,1 % a v okrese jen 9,8 % pracovníků, což bylo a je způsobeno nepříliš vhodnými přírodními poměry pro zemědělskou výrobu.

Tab. 1 Struktura zaměstnaných v okrese Frýdek-Místek a v České republice podle sektorů a vybraných odvětví národního hospodářství k 31. 12. 1989

	okres Frýdek-Místek		Česká republika	Index specializace
	absolutně	relativně (%)	relativně (%)	
I. sektor NH	9 777	9,8	13,1	0,75
z toho: zemědělství	6 837	6,8	11,4	0,60
II. sektor NH	60 331	60,4	48,2	1,25
z toho: průmysl celkem	55 688	55,8	40,4	1,38
průmysl paliv	13 178	13,2	3,9	3,38
stavebnictví	4 643	4,6	7,8	0,59
III. sektor NH	29 763	29,8	38,7	0,77
z toho: doprava a spoje	4 149	4,2	7,3	0,58
obchod	8 391	8,4	9,7	0,87
školství	5 200	5,2	6,0	0,87
zdravotnictví a sociální péče	4 831	4,8	5,3	0,91
Celkem	99 871	100,0	100,0	

Zdroj: Pracovníci a mzdové fondy socialistického sektoru národního hospodářství v krajích a okresech podle odvětví národního hospodářství v ČSR za rok 1989. Vlastní zpracování.

Jak bylo výše uvedeno, okres Frýdek-Místek měl vyšší podíl osob zaměstnaných v sekundárním sektoru, než byl republikový podíl. Okres Frýdek-Místek měl také výrazně vyšší podíl osob zaměstnaných v průmyslu paliv díky dominantnímu postavení zaměstnavatele OKD, a. s.

Z 55 688 zaměstnanců v průmyslu v roce 1989 bylo 42 114 osob zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu. V odvětví zpracovatelského průmyslu byl nejvíce zastoupen průmysl hutnický a kovodělný. Zde pracovalo 26 786 zaměstnanců z 55 688 zaměstnaných v průmyslu, tedy 48,1 %. Podíl zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu na celkovém počtu zaměstnaných byl 26,8 %. Rozvoj tohoto odvětví průmyslu je jednoznačně spjat s historickou průmyslovou tradicí území - např.

¹⁶ KOTRUSOVÁ, M. a kol. *Opatření politiky zaměstnanosti při další realizaci strukturálních přeměn ekonomiky*. s. 11.

zpracování železné rudy sahá až do 17. století. Tab. 3 ukazuje největší průmyslové zaměstnavatele na území okresu Frýdek-Místek, přičemž Třinecké železářny byly největším zaměstnavatelem v okrese a patří mezi nejstarší hutní provozy na území ČR.¹⁷

Tab. 2 Struktura zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu v okrese Frýdek-Místek a v České republice podle odvětví k 31. 12. 1989

Odvětví zpracovatelského průmyslu	okres Frýdek-Místek		Česká republika		Index specializace
	absolutně	relativně (%)	absolutně	relativně (%)	
Potravinářský	1 351	1,4	144 959	2,8	0,49
TOK*	3 916	3,9	278 095	5,3	0,74
Chemický	153	0,2	118 971	2,3	0,07
Skla a stavebních hmot	465	0,5	128 023	2,4	0,19
Hutnický a kovodělný	26 786	26,8	258 355	4,9	5,47
Strojírenský	3 800	3,8	601 907	11,5	0,33
Elektrotechnický	2 190	2,2	140 881	2,7	0,81
Dřevařský, papírenský, polygrafický a ostatní	3 453	3,5	181 243	3,5	1,00
Celkem	42 114	42,2	1 852 434	35,4	1,19

Zdroj: *Pracovníci a mzdové fondy socialistického sektoru národního hospodářství v krajích a okresech podle odvětví národního hospodářství v ČSR za rok 1989*. Vlastní zpracování.

*Pozn.: Zahrnuje textilní, oděvní a kožedělný průmysl.

Tab. 3 Průmyslové podniky s největším počtem zaměstnanců na území okresu Frýdek- Místek v roce 1989

Podnik	Počet zaměstnanců
Železářny, Třinec	17 833
OKR Ostrava (důl Paskov a Staříč)	8 935
Válcovny plechu, Frýdek-Místek	4 479
Slezan, Frýdek-Místek (včetně závodu Raškovice)	3 450
Ostroj Opava, závod Frýdlant nad Ostravicí	1 867
Tesla Třinec	1 630
Severomoravské celulóžky Paskov	1 506
VŽKG Ostrava, závod Frýdek-Místek	1 452
Norma, Frýdlant nad Ostravicí	1 185
Hutní montáže Ostrava, závod Sviadnov	1 044

Zdroj: Databáze „Průmyslové provozovny k 31. 12. 1989“

¹⁷ HÁLA, J.; RUDOLF V. *Regionální politika zaměstnanosti při strukturálních změnách v krizových regionech*. s. 13.

Změny po roce 1989 jsou zřejmé z následující tabulky. V roce 1999 bylo v okrese Frýdek-Místek zaměstnáno o 15 % méně pracujících. Rovněž se výrazně změnila struktura zaměstnanosti v národním hospodářství podle sektorů. V primárním sektoru poklesla zaměstnanost i podíl na celkové zaměstnanosti. Výraznější pokles byl zaznamenán v České republice, kde se podíl na celkové zaměstnanosti snížil o 7,7% bodů a okres Frýdek-Místek byl stále mírně pod republikovým podílem. Pokles zaměstnanosti i podílu na zaměstnanosti byl zaznamenán i v sekundárním sektoru. Počet zaměstnanců v sekundárním sektoru v okrese Frýdek-Místek se snížil o 23 605 osob, ale podíl na zaměstnanosti byl proti republikovému podílu vyšší o 6% bodů. Uvolněné zaměstnance z průmyslu a zemědělství absorbovaly služby, které se začaly rozvíjet, a v roce 1999 představovaly nadpoloviční podíl zaměstnanosti jak v okrese Frýdek-Místek, tak v České republice. Větší byl růst podílu služeb v okrese Frýdek-Místek, kde se zvýšil o 21,8% bodů.

Tab. 4 Struktura zaměstnaných v okrese Frýdek-Místek a v České republice podle sektorů k 31. 12. 1989 a 31. 12. 1999

	okres Frýdek-Místek			Index změny	Česká republika
	1989	1999			1999
	absolutně	absolutně	relativně (%)		relativně (%)
I. sektor NH	9 777	4 305	5,1	44,0	5,4
II. sektor NH	60 331	36 726	43,3	60,9	37,3
III. sektor NH	29 763	43 818	51,6	147,2	57,3
Celkem	99 871	84 849	100,0	85,0	100,0

Zdroj: *Pracovníci a mzdové fondy socialistického sektoru národního hospodářství v krajích a okresech podle odvětví národního hospodářství v ČSR za rok 1989.* TONEV, P.; TOUŠEK, V. *Změny ve struktuře zaměstnanosti v regionech České republiky.* Vlastní zpracování.

Změny ve zpracovatelském průmyslu v okrese Frýdek-Místek ilustruje tab. 5 a tab. 6. Počet zaměstnanců se snížil téměř ve všech odvětvích zpracovatelského průmyslu s výjimkou potravinářského a chemického, kde se počet zaměstnanců zvýšil o více než 100 %. K nápadnému poklesu zaměstnanců došlo v hutnickém a kovodělném průmyslu. Mezi největší zaměstnavatelé v průmyslovém sektoru v okrese Frýdek-Místek nadále patřily (k 31. 12. 2006) Třinecké železářny, a. s., OKD, a. s., Válcovny plechu, a. s. a Slezan Frýdek-Místek, a. s.. Počet zaměstnanců těchto firem

byl však daleko menší než v roce 1989 s výjimkou OKD, a. s., kde se počet zaměstnanců zvýšil.

Tab. 5 Vývoj struktury zaměstnaných v odvětví zpracovatelského průmyslu v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 1989 a k 31. 12. 1999

Odvětví zpracovatelského průmyslu	1989	1999	Index změny
Potravinářský	1 351	2 748	203,4
TOK	3 916	2 749	70,2
Chemický	153	347	226,8
Skla a stavebních hmot	465	557	119,8
Hutnický a kovodělný	26 786	12 642	47,2
Strojírenský	3 800	2 232	58,7
Elektrotechnický	2 190	1 182	54,0
Dřevařský, papírenský, polygrafický a ostatní	3 453	2 332	67,5
Celkem	42 114	24 789	58,7

Zdroj: *Pracovníci a mzdové fondy socialistického sektoru národního hospodářství v krajích a okresech podle odvětví národního hospodářství v ČSR za rok 1989*. TOUŠEK, V. *Geografické aspekty transformace českého průmyslu po roce 1989*. Vlastní zpracování.

Tab. 6 Průmyslové podniky s největším počtem zaměstnanců na území okresu Frýdek-Místek v roce 2006

Podnik	Počet zaměstnanců
OKD, a. s.	17 319
Třinecké železárny, a. s.	5 438
Slezan Frýdek-Místek a. s.	1 734
Strojírny Třinec, a. s.	1 017
D 5, akciová společnost, Třinec	771
Válcovny plechu, a. s.*	761
Slévárny Třinec, a. s.	668
Kovo Třinec, s. r. o.	589

Zdroj: Databáze „Největší průmysloví zaměstnavatelé v Moravskoslezském kraji“

*Pozn.: Od 2. 4. 2008 ArcelorMittal Frýdek-Místek, a. s.

V průběhu devadesátých let došlo k poklesu celkové zaměstnanosti na území celé České republiky. Rozdílný je ovšem vývoj jednotlivých odvětví. Zaměstnanost vzrostla v odvětvích obchodu, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, v pohostinství a ubytování, v peněžnictví a pojišťovnictví a ve veřejné správě. Mírný pokles zaměstnanosti nastal ve zpracovatelském průmyslu, v dopravě, ve školství

a ve zdravotnictví. Prudce poklesla také zaměstnanost v zemědělství, rybolovu a v těžebním průmyslu.¹⁸

3.1.1 Dojížd'ka za prací¹⁹

Dle SLDB 2001 byl celkový počet dojíždějících osob do zaměstnání 37 469, z toho v rámci okresu dojíždělo 29 448 osob, tedy 78,6 % všech dojíždějících za prací. Z jiných okresů kraje dojíždělo za prací do okresu Frýdek-Místek 7 432 zaměstnanců (z Bruntálu 47, z Karviné 3 189, z Nového Jičína 1 100, z Opavy 237, z Ostravy-města 2 859) a z jiných krajů 589 osob.

Naopak celkový úhrn vyjíždějících osob za prací bylo 49 323, z toho vyjíždělo v rámci okresu 29 448 osob. Do jiných okresů Moravskoslezského kraje vyjíždělo 16 488 osob (do Bruntálu 34, do Karviné 3 603, do Nového Jičína 1 375, do Opavy 139 a do Ostravy-města 11 337), do dalších krajů pak 2 888 osob a do zahraničí 502 zaměstnaných osob.

Počet vyjíždějících a dojíždějících z obcí okresu Frýdek-Místek ukazuje příl. 11–13. Jednoznačně nejvyšší počet obsazených pracovních míst vykazovala města Frýdek- Místek a Třinec.

Podle dojížd'ky za prací z SLDB 2001 byly vymezeny na území okresu Frýdek-Místek 3 pracovní mikroregiony. Jsou to: mikroregion Frýdek-Místek, mikroregion Frýdlant nad Ostravicí a mikroregion Třinec.²⁰ Následující tabulka ilustruje počet dojíždějících za prací do vybraných center podle odvětví.

---

¹⁸ KOTRUSOVÁ, M. a kol. *Opatření politiky zaměstnanosti při další realizaci strukturálních přeměn ekonomiky*. s. 13.

¹⁹ *Dojížd'ka do zaměstnání a škol*.

²⁰ Vymezeny postupným seskupováním obcí do vyšších celků podle principu převládající orientace celkové dojížd'ky za prací. In *Dojížd'ka za prací a do škol v Moravskoslezském kraji (na základě výsledků SLDB 2001)*. Český statistický úřad [online]. 2009 [cit. 2009-04-01]. Dostupné z URL <[http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/A1003F5328/\\$File/812904a2.pdf](http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/t/A1003F5328/$File/812904a2.pdf)>.

Tab. 7 Dojíždějící za prací do vybraných center dojížděky podle odvětví

	Celkem	Odvětví (%)				
		průmysl	stavebnictví	obchod	doprava a telekom.	škol., zdrav., soc. činnosti
Frýdek-Místek	8 376	28,2	7,6	12,6	8,7	14,6
Frýdlant nad Ostravicí	1 585	47,1	5,7	10,2	5,4	10,2
Třinec	9 150	60,2	7,4	5,8	6,0	8,6

Zdroj: Dojížděka za prací a do škol v Moravskoslezském kraji.

3.2 Nezaměstnanost

„Již v prvních měsících po zahájení procesu transformace československé ekonomiky v roce 1990 docházelo na nově se formujícím trhu práce k pohybu.“²¹
 „V roce 1990 došlo k poklesu zaměstnanosti, ale stále ještě existovala převaha volných pracovních míst nad počtem uchazečů o zaměstnání. Od začátku roku 1991 se zvyšoval počet uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst ubývalo. V roce 1991 připadali na jedno volné pracovní místo 3 uchazeči, v SR 22. Na vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti se projevovaly výrazné regionální rozdíly.“²² Zaměstnanost se snižovala a zrodil se nový fenomén – nezaměstnanost. Nejlépe problém nezaměstnanosti vystihuje citát: „Nezaměstnanost je a bude problém stále aktuálnější a složitější. Na růst či pokles nezaměstnanosti má a bude mít vliv řada jevů – odlišnost ve vývoji regionů, stav a úroveň vzdělání obyvatelstva, nabídka určitého druhu pracovních příležitostí apod.“²³

²¹ JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. s. 33.

²² Tamtéž, s. 65.

²³ VÁCLAVÍKOVÁ, A. *Problémy průmyslové zaměstnanosti v českých zemích (1945-1992)*. s. 77–78.

3.2.1 Stav a vývoj míry nezaměstnanosti

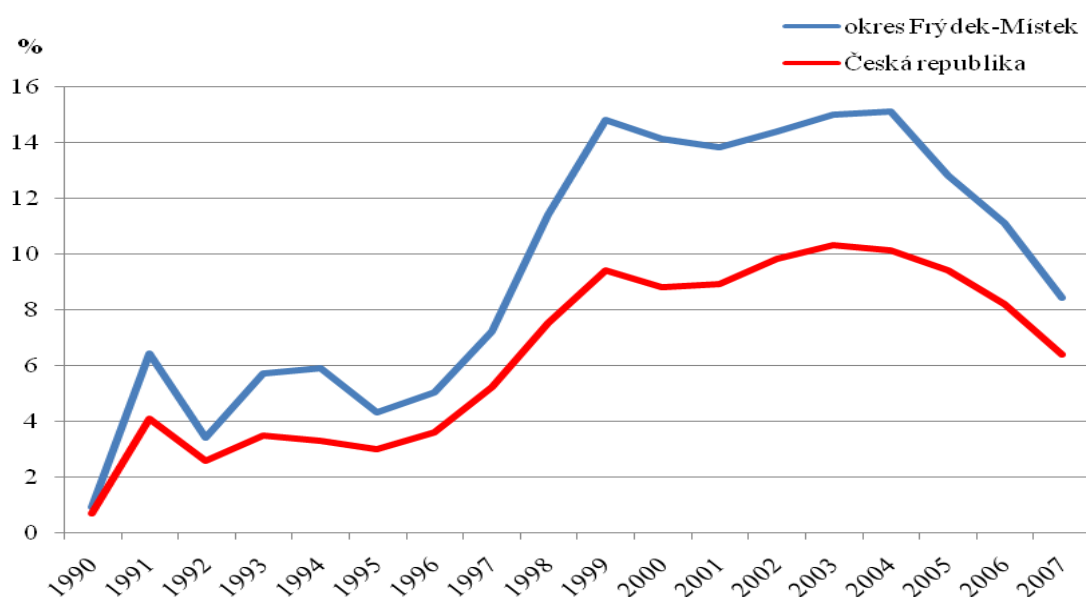
Vývoj celkové míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek ve srovnání s Českou republikou dokládá tab. 8 a obr. 1. Je zde patrné, že okres Frýdek-Místek má po celou sledovanou dobu výrazně vyšší míru nezaměstnanosti než je míra nezaměstnanosti v České republice. Nejmenší rozdíl byl v roce 1990, naopak nejvyšší rozdíl byl zaznamenán v roce 1999. Křivka míry nezaměstnanosti okresu Frýdek-Místek a České republiky má stejný průběh, (samozřejmě v jiných číselných hodnotách) do roku 1999 roste s mírnými odchylkami, poté mírně klesá a v roce 2004 dosahuje maximální hodnoty a následně má klesající tendenci.

Pokud se týká průběhu křivek, jsou zde patrné rozdíly. Zatímco celorepubliková míra nezaměstnanosti dosáhla svého maxima z let 1992–1995 v roce 1993, okres Frýdek-Místek (ve stejném časovém rozmezí) dospěl k vrcholu v roce 1994. Také při určení nejvyšší míry nezaměstnanosti se okres Frýdek-Místek neshoduje s celorepublikovým průměrem (míra nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek kulminuje o rok později).

V roce 1999 se okres Frýdek-Místek řadil na 8. místo mezi okresy České republiky s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. V roce 2004 se okres umístil na 12. pozici. Ke konci roku 2007 okresu patřila 20. příčka ze 77 okresů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

Míra nezaměstnanosti v České republice se během let 1992–1996 pohybovala v rozmezí 2,6–3,5 %. V roce 1997 se míra nezaměstnanosti zvýšila. Na trhu práce převažovala nabídka pracovních sil nad poptávkou, zvýšil se počet uchazečů na 1 volné pracovní místo a snížil se počet volných pracovních míst. Od roku 1997 až do roku 2003 míra nezaměstnanosti v České republice rostla (s mírným poklesem v letech 2000–2001). Od roku 2003 má křivka míry nezaměstnanosti klesající tendenci.

Obr. 1 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

3.2.2 Stav a vývoj počtu uchazečů o zaměstnání

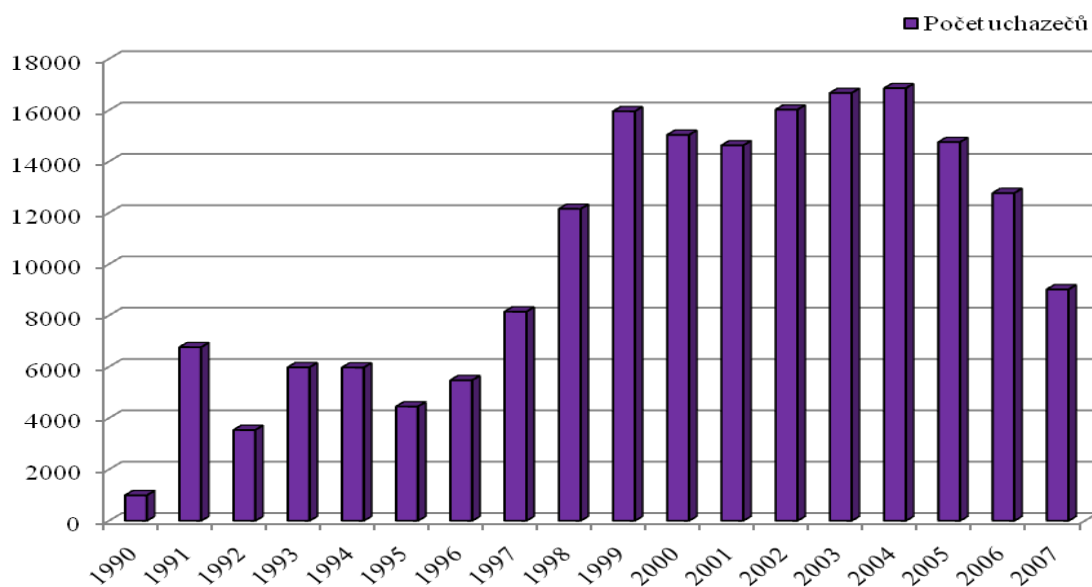
Počty neumístěných uchazečů o zaměstnání (dále UoZ) v okrese Frýdek-Místek představuje obr. 2. Sloupcový graf ukazuje neustálý růst počtu UoZ od roku 1990 (vždy k 31. 12. daného roku) do roku 2004, kdy byl evidován nejvyšší počet nezaměstnaných za sledované období. Výjimku představují roky 1991, 1993, 1999, kdy naopak od těchto let počet UoZ ubýval. V roce 1991 dramaticky vzrostl počet evidovaných uchazečů²⁴, následujícího roku se počet snížil téměř na polovinu předchozího roku a poté opět počet stoupal. Od roku 1993 do roku 1995 počet evidovaných nezaměstnaných zase klesal. Roku 1999 bylo poprvé zaevidováno více než 15 000 nezaměstnaných. Následují dva roky neumístěných uchazečů ubývalo. Od roku 2001 až do roku 2004 jich naopak zase

²⁴ „Podle platných zákonů mohou být vedeni v evidencích úřadů práce jako neumístění uchazeči o práci občané trvale bydlící v příslušné oblasti, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost, a kteří požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.“ In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-03-17]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

přibývalo. Od tohoto roku se počet registrovaných nezaměstnaných snížil téměř na polovinu. Rok 2008 má opět klesající tendenci (viz 4.2.1).

Obr. 2 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Frýdek-Místek v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

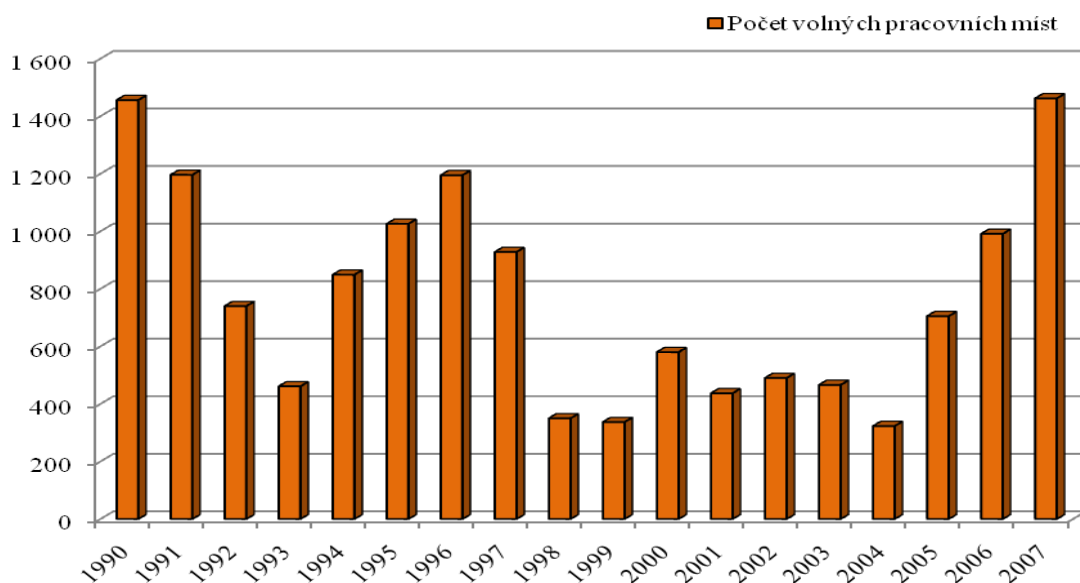
Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

3.2.3 Stav a vývoj volných pracovních míst

Počty volných pracovních míst (dále jen VPM) hlášených zaměstnavateli úřadu práce²⁵ jsou odrazem aktuální ekonomické situace v okrese. Při dlouhodobém sledování vývoje (obr. 3) lze konstatovat, že docházelo k postupnému úbytku VPM od roku 1990 do roku 1993, k opětovnému pozvolnému růstu pak od roku 1993 do roku 1996. Od roku 1996 počty volných pracovních míst pozvolně klesají do roku 1999, kdy dochází znovu k menšímu přírůstku (větší přírůstek představuje rok 2000). Od roku 2002 do roku 2004 dochází k snížení počtu volných pracovních míst. Od roku 2004 dochází k značnému růstu. V roce 2007 počty VPM dosáhly svého maxima ve sledovaném období.

²⁵ Úřad práce neeviduje všechna volná pracovní místa, neboť někteří zaměstnavatelé nezasílají hlášení o vytvoření nových pracovních míst na úřad práce, ačkoli je to jejich zákonná povinnost.

Obř. 3 Vývoj počtu volných pracovních míst v okrese Frýdek-Místek v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

3.2.4 Stav a vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo

Srovnání počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v letech 1990–2007 ukazuje obr. 4. U okresu Frýdek-Místek je výrazná rostoucí tendence do roku 1999. Následující rok počet uchazečů na 1 volné pracovní místo mírně klesl a opět stoupal až do roku 2004, kdy bylo dosaženo největšího rozdílu ve srovnání s Českou republikou. Od roku 2004 počet uchazečů o zaměstnání neustále klesá. Ve srovnání s Českou republikou byl počet uchazečů na 1 VPM vždy vyšší a zatímco v České republice dosáhl svého nejvyššího počtu uchazečů v roce 1999, v okrese Frýdek-Místek bylo dosaženo maximálního počtu až v roce 2004.

Při srovnání počtu uchazečů k 31. 12. 1999 se okres Frýdek-Místek umístil na 5. místě mezi okresy České republiky s největším počtem uchazečů na 1 volné pracovní místo. V roce 2004 se okres rovněž zařadil na 5. místo a v roce 2007 se okres Frýdek-Místek posunul na 13. místo.

Tab. 8 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

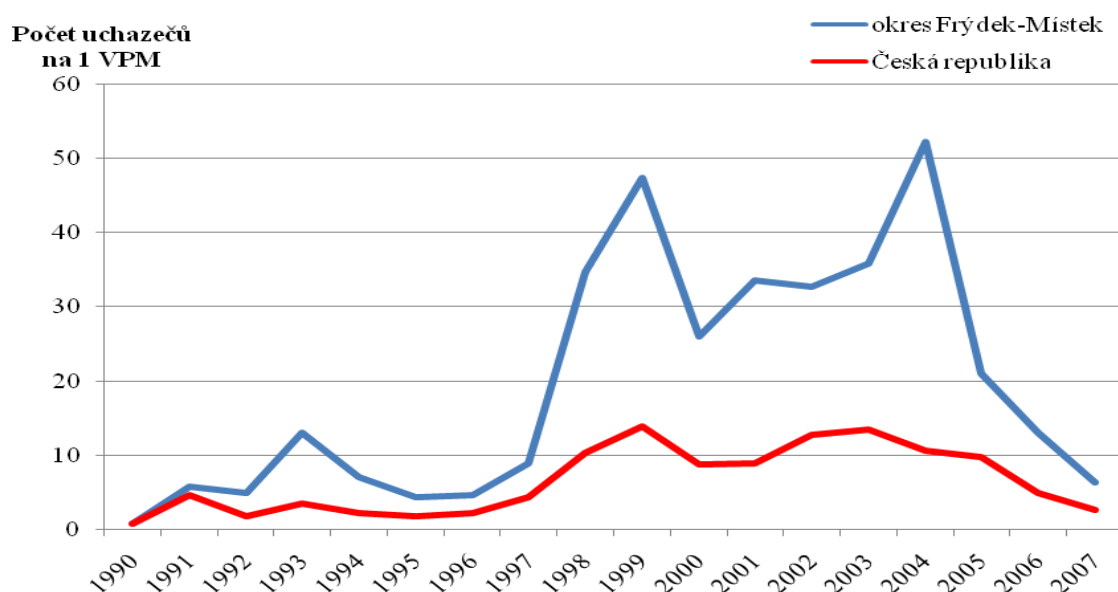
Rok	Míra nezaměstnanosti (%)			Počet uchazečů na 1VPM		
	okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl	okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl
1990	0,9	0,7	0,2	0,7	0,7	0,0
1991	6,4	4,1	2,3	5,7	4,6	1,1
1992	3,4	2,6	0,8	4,8	1,7	3,1
1993	5,7	3,5	2,2	13,0	3,4	9,6
1994	5,9	3,3	2,6	7,0	2,2	4,8
1995	4,3	3,0	1,3	4,3	1,7	2,6
1996	5,0	3,6	1,4	4,6	2,2	2,4
1997	7,2	5,2	2,0	8,8	4,3	4,5
1998	11,4	7,5	3,9	34,7	10,3	24,4
1999	14,8	9,4	5,4	47,4	13,9	33,5
2000	14,1	8,8	5,3	25,9	8,8	17,1
2001	13,8	8,9	4,9	33,5	8,9	24,6
2002	14,4	9,8	4,6	32,7	12,7	20,0
2003	15,0	10,3	4,7	35,8	13,5	22,3
2004	14,3* ¹ 15,1*	9,5* ¹ 10,1*	5,0	52,2	10,6	41,6
2005	12,0* ¹ 12,8*	8,9* ¹ 9,4*	3,4	20,9	9,8	11,1
2006	10,4* ¹ 11,1*	7,7* ¹ 8,2*	2,9	12,9	4,8	8,1
2007	7,9* ¹ 8,4*	6,0* ¹ 6,4*	2,0	6,2	2,5	3,7

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

*Pozn.: Míra nezaměstnanosti v letech 2004–2007 vypočtena podle staré metodiky.

*Pozn.(1): Míra nezaměstnanosti vypočtena dle nové metodiky.

Obr. 4 Srovnání vývoje počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Tab. 9 Vývoj základních ukazatelů situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v letech 1990–2007 (k 31. 12.)

Rok	Počet uchazečů	Počet VPM	Míra nezaměstnanosti (%)	Počet uchazečů na 1 VPM
1990	994	1 456	0,9	0,7
1991	6 762	1 196	6,4	5,7
1992	3 538	740	3,4	4,8
1993	5 982	461	5,7	13,0
1994	5 973	849	5,9	7,0
1995	4 455	1 026	4,3	4,3
1996	5 477	1 195	5,0	4,6
1997	8 151	928	7,2	8,8
1998	12 154	350	11,4	34,7
1999	15 958	337	14,8	47,4
2000	15 039	580	14,1	25,9
2001	14 629	437	13,8	33,5
2002	16 023	490	14,4	32,7
2003	16 672	466	15,0	35,8
2004	16 856	323	15,1*	52,2
2005	14 757	705	12,8*	20,9
2006	12 771	991	11,1*	12,9
2007	9 017	1 462	8,4*	6,2

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

*Pozn.: Míra nezaměstnanosti v letech 2004–2007 vypočtena podle staré metodiky.

3.2.5 Nezaměstnanost v regionech

Okres Frýdek-Místek²⁶ je pro potřeby trhu práce rozdělen do tří regionů – Frýdecko-Místecko, Třinecko a Frýdlantsko. Tyto regiony jsou vymezeny na základě spádovosti obcí k městům Frýdek-Místek, Třinec a Frýdlant nad Ostravicí. V Třinci a Frýdlantě nad Ostravicí se nachází dislokovaná pracoviště Úřadu práce ve Frýdku-Místku.

Region Frýdecko-Místecko je největší rozlohou i počtem obyvatel. K 31. 12. 2007 zahrnovalo území regionu 37 obcí, z toho 2 města (druhým městem je obec Brušperk) s počtem obyvatel cca 108 000 obyvatel (cca 52 % celkového počtu obyvatel okresu). Region je územně shodný se správním obvodem ORP a zároveň POU Frýdek-Místek.

Region Třinecko se (k 31. 12. 2007) rozprostíral na území 22 obcí a 2 měst s počtem cca 79 000 obyvatel (cca 38 % celkového počtu obyvatel v okrese). Tento region sousedí s Polskou republikou a zároveň se Slovenskou republikou. Region zahrnuje území správního obvodu ORP Jablunkov a ORP Třinec.

K regionu Frýdlantsko (k 31. 12. 2007) přísluší 10 obcí a 1 město s počtem cca 22 000 obyvatel (cca 10 % celkového počtu obyvatel v okrese). Region sousedí se Slovenskou republikou. Region Frýdlantsko se územně shoduje s obvodem ORP Frýdlant nad Ostravicí.

Míra nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek (vypočtena v poměru k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu) od roku 2004 do roku 2007 neustále klesá. Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých regionech ukazuje následující tabulka, vývoj míry nezaměstnanosti jednotlivých obcí příl. 9 a příl. 10. K 31. 12. 2004 činila míra nezaměstnanosti 15,3 % a ve srovnání se stavem k 31. 12. 2005 poklesla o 2,7% bodů. Ovšem zde je třeba upozornit na změnu metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti byla nižší, neboť místo všech uchazečů o zaměstnání byli

---

²⁶ Dne 1. 1. 2007 došlo ke změně územního obvodu okresu Frýdek-Místek.

ve výpočtu zahrnutí pouze dosažitelní uchazeči. Nejvyšší meziroční skok směrem dolů byl tedy zaznamenán od 31. 12. 2006 do 31. 12. 2007, kdy míra nezaměstnanosti klesla o 2,6% bodů. V letech 2004–2005 byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v regionu Frýdecko-Míšecko a v regionu Třinecko. Během let 2006–2007 nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazoval region Frýdlantsko.

Počet uchazečů o zaměstnání se snižuje u všech regionů od roku 2004 do roku 2007.

Tab. 10 Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů v regionech okresu Frýdek-Místek v letech 2004–2007 (k 31. 12.)

Region	2004		2005		2006		2007	
	MN (%)	Počet uchazečů	MN (%)	Počet uchazečů	MN (%)	Počet uchazečů	MN (%)	Počet uchazečů
Frýdecko-Míšecko	15,4	9 480	13,0	8 520	10,9	7 243	8,3	4 804
Frýdlantsko	14,5	1 538	12,2	1 363	11,1	1 233	8,5	945
Třinecko	15,4	5 838	12,2	4 874	10,8	4 295	8,3	3 268
okres Frýdek-Místek	15,3	16 856	12,6	14 757	10,9	12 771	8,3	9 017

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2004, 2005, 2006, 2007.*

Pozn.: MN = míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti vypočtena v poměru k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu.

Od 1. 1. 2005 byla změněna metodika výpočtu míry nezaměstnanosti.

Počet uchazečů o zaměstnání v regionu Frýdlantsko se v letech 2004–2007 snížil o 593 osob. Z 11 obcí regionu mělo k 31. 12. 2004 8 obcí vyšší míru nezaměstnanosti než byl regionální průměr, k 31. 12. 2007 mělo 7 obcí vyšší míru nezaměstnanosti. Nejvyšší míra nezaměstnanosti v roce 2004 byla v obci Malenovice (22,2 %), naopak nejnižší míru nezaměstnanosti vykazovala obec Kunčice pod Ondřejníkem. V roce 2007 byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v obci Malenovice (14,6 %) a nejnižší v obci Kunčice pod Ondřejníkem (7,1 %).

Počet uchazečů o zaměstnání v regionu Třinecko se v letech 2004–2007 snížil o 2 570 uchazečů. Z 24 obcí regionu vykazovalo 16 obcí (k 31. 12. 2004) vyšší hodnotu než byl regionální průměr nezaměstnanosti. Nejvyšší míra nezaměstnanosti (rovněž ze všech obcí okresu) byla v obci Hřčava (32,8 %), nejnižší v obci Střítež (10,0 %). K 31. 12. 2007 překročilo regionální míru nezaměstnanosti 11 obcí. Nejvyšší míru

vykazovala obec Hrčava (12,6 %, nejvyšší ze všech obcí okresu) a nejnižší Smilovice (5,8 %).

Počet evidovaných uchazečů klesl také v regionu Frýdecko-Místecko. K 31. 12. 2004 z 37 obcí regionu mělo pouze 11 obcí vyšší míru nezaměstnanosti, než byl regionální průměr (nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovala obec Žermanice a nejnižší Krmelín, který měl i zároveň nejnižší míru nezaměstnanosti v okrese) a k 31. 12. 2007 překročilo regionální míru nezaměstnanosti 13 obcí (nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovala obec Morávka a nejnižší míru nezaměstnanosti vykazovala obec Žabeň, rovněž se jednalo o nejnižší míru nezaměstnanosti ze všech obcí okresu).

4 Současná situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek

4.1 Zaměstnanost

4.1.1 Počet zaměstnanců a zaměstnavatelů

Na konci roku 2008 bylo v okrese Frýdek-Místek evidováno 4 721 zaměstnavatelů, kteří zaměstnávali 70 057 osob (údaje z monitoringu Úřadu práce ve Frýdku-Místku – zde zahrnutý jen rozhodující organice okresu a údaje z České správy sociálního zabezpečení). Ve srovnání s rokem 2007 došlo v roce 2008 ke zvýšení počtu zaměstnavatelů i zaměstnanců. Celkem přibýlo 92 firem. Z toho patřilo 84 subjektů do velikostní kategorie firem, jež zaměstnávají do 25 zaměstnanců. Počet zaměstnanců se zvýšil o 2 150 osob, zejména díky působení společnosti Hyundai Motor Manufacturing Czech s. r. o. (dále jen HMMC) a návazných subjektů²⁷. K většímu nárůstu zaměstnanců došlo u firem, které měly 26 a více zaměstnanců. Také vzrostl počet osob samostatně výdělečně činných. Celková zaměstnanost v okrese se zvýšila o 3 %.

Ke konci roku v souvislosti s hospodářskou a finanční krizí množství zaměstnavatelů podalo návrh na částečnou nezaměstnanost.²⁸

Tab. 11 Vývoj počtu zaměstnavatelů v kategoriích podle počtu zaměstnanců v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008

Velikostní kategorie zaměstnavatele	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Rozdíl 12/2008 - 12/2007	
			absolutně	relativně (%)
26 a více zaměstnanců * ¹	394	402	8	2,0
do 25 zaměstnanců včetně * ²	4 235	4 319	84	2,0
Zaměstnavatelé celkem	4 629	4 721	92	2,0

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*.

*Pozn.(1): Údaje z monitoringu Úřadu práce (dále ÚP).

*Pozn.(2): Údaje z České správy sociálního zabezpečení (dále ČSSZ).

²⁷ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*, s. 10.

²⁸ „O částečnou nezaměstnanost se jedná v případech, kdy zaměstnavatel nemůže přidělovat zaměstnanci práci v rozsahu týdenní pracovní doby z důvodu dočasného omezení odbytu jeho výrobků nebo omezení poptávky po jím poskytovaných službách. Je definována ustanovením § 209 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů a jedná se o jinou překážku v práci na straně zaměstnavatele.“ In *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <http://portal.mpsv.cz/sz/local/uh_info/castecna_nezamestnanost>.

Tab. 12 Vývoj počtu zaměstnanců podle velikostní kategorie zaměstnavatele v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008

Velikostní kategorie zaměstnavatele	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Rozdíl 12/2008 - 12/2007	
			absolutně	relativně (%)
26 a více zaměstnanců * ¹	48 956	50 786	1 830	3,7
do 25 zaměstnanců včetně * ²	18 951	19 271	320	1,7
Zaměstnanci celkem	67 907	70 057	2 150	3,2
OSVČ * ^{2,3}	10 089	10 257	168	1,7
Zaměstnanci a OSVČ celkem	77 996	80 314	2 318	3,0

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

*Pozn.(1): Údaje z monitoringu ÚP.

*Pozn.(2): Údaje z ČSSZ.

*Pozn.(3): Osoby samostatně výdělečně činné vykonávající pouze hlavní činnost.

V drobném podnikání ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007 se k 31. 12. 2008 zvýšil počet zaměstnavatelů, kteří zaměstnávali 1–10 zaměstnanců a také 21–25 zaměstnanců. Největší podíl zaujímali zaměstnavatelé s 1–5 zaměstnanci. Ke zvýšení počtu zaměstnanců k 31. 12. 2008 (ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007) došlo u výše zmíněných velikostních firem (tzn. s 1–10 zaměstnanci a 21–25 zaměstnanci).

Tab. 13 Vývoj počtu zaměstnavatelů do 25 zaměstnanců v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008 (údaje ČSSZ)

Počet zaměstnanců	Zaměstnavatelé				
	absolutně			relativně (%)	
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	index	31. 12. 2007	31. 12. 2008
0	62	55	0,89	1,5	1,3
1–5	3 121	3 184	1,02	73,7	73,7
6–10	565	610	1,08	13,3	14,1
11–15	236	233	0,99	5,6	5,4
16–20	154	124	0,81	3,6	2,9
21–25	83	96	1,16	2,0	2,2
26 a více *	14	17	1,21	0,3	0,4
Celkem	4 235	4 319	1,02	100	100

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

*Pozn.: Jedná se o velké firmy, které ČSSZ eviduje jako malé z toho důvodu, že se počet jejich zaměstnanců občas snižuje pod tuto hranici.

*Pozn.(2): Metodika sledování zaměstnanosti u ČSSZ je odlišná od metodiky sledování úřadu práce.

Tab. 14 Vývoj počtu zaměstnanců dle zaměstnavatelů do 25 zaměstnanců v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008 (údaje ČSSZ)

	Zaměstnanci				
	absolutně			relativně (%)	
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	index	31. 12. 2007	31. 12. 2008
1–5	6 658	6 724	1,01	35,1	34,9
6–10	4 258	4 611	1,08	22,5	23,9
11–15	2 979	2 968	1,0	15,7	15,4
16–20	2 767	2 219	0,8	14,6	11,5
21–25	1 882	2 192	1,16	9,9	11,4
26 a více *	407	557	1,37	2,1	2,9
Celkem	18 951	19 271	1,02	100	100

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

*Pozn.: Jedná se o velké firmy, které ČSSZ eviduje jako malé z toho důvodu, že se počet jejich zaměstnanců občas snižuje pod tuto hranici.

*Pozn.(2): Metodika sledování zaměstnanosti u ČSSZ je odlišná od metodiky sledování úřadu práce.

Počet zaměstnanců u větších firem (s 26 a více zaměstnanci) se zvýšil o 1 830 osob. Zastoupení a vývoj v jednotlivých odvětvích představuje tab. 15. Ve výrobě motorových vozidel bylo zaměstnáno asi 2 400 osob v souvislosti s investicí automobilky společnosti HMMC a investic jejich subdodavatelů.²⁹ Nové pracovní pozice ve zpracovatelském průmyslu znamenaly zvýšení podílu na zaměstnanosti velkých firem o 2%body. Pokles zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu zaznamenalo pododvětví výroby textilií, oděvů, usní a souvisejících výrobků zhruba o 500 osob.³⁰ Podíly vybraných pododvětví na zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu ukazuje příl. 14. Viditelný je nárůst zaměstnanosti ve výrobě vozidel, stejně tak pokles ve výrobě kovů a textilií.

²⁹ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.* s. 14.

³⁰ Tamtéž, s. 14.

Tab. 15 Vývoj počtu zaměstnanců v jednotlivých odvětvích v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008*

Odvětví	Počet zaměstnanců		
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	rozdíl
Zemědělství, lesnictví a rybářství	880	899	19
Těžba nerostných surovin	3 265	3 137	-128
Zpracovatelský průmysl	21 835	23 709	1874
Výroba a rozvod elektrické energie, plynu a vody	1 272	1 285	13
Stavebnictví	1 874	1 717	-157
Velkoobchod, maloobchod, oprava a údržba motorových vozidel	2 589	2 634	45
Doprava a skladování	2 762	2 740	-22
Ubytování, stravování, pohostinství	525	622	97
Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	2 627	2 647	20
Vzdělávání	4 040	4 012	-28
Zdravotní a sociální péče	4 323	4 347	24
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	2 964	3 037	73
Celkem	48 956	50 786	1830

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

*Pozn.: Údaje vycházejí z monitoringu ÚP a zahrnují zaměstnavatele okresu s počtem 26 a více zaměstnanců.

4.1.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti je součástí hospodářské politiky státu. Jedná se o soubor nejrůznějších opatření, jejichž cílem je dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po práci, efektivní využití zdrojů pracovních sil a zabezpečení práva občanů na zaměstnání.³¹

Programy politiky zaměstnanosti se dělí na aktivní a pasivní. Pasivní politika zaměstnanosti se soustřeďuje na zlepšení životní situace nezaměstnaných, konkrétně se to děje vyplácením podpor v nezaměstnanosti a možností předčasného odchodu ze zaměstnání. Aktivní politika zaměstnanosti (dále jen APZ) se snaží minimalizovat nezaměstnanost či zvýšit zaměstnanost a také usiluje o srovnání šancí různorodých

³¹ ŠIMEK, M. *Trh práce*. s. 60–62.

sociálních skupin na trhu práce.³² Cílem APZ je podpora zaměstnatelnosti a zaměstnanosti znevýhodněných skupin na trhu práce. Aktivní politika zaměstnanosti představuje efektivní způsob boje s nezaměstnaností. Nezaměstnaní se snaží aktivně přistupovat ke změně postavení na trhu práce.³³ Mezi nástroje APZ patří rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Tyto nástroje přispívají ke zřizování nových pracovních míst díky poskytování příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání a také uchazečům samotným.³⁴

„Aktivní politika zaměstnanosti je realizována na základě Programu aktivních opatření na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008“. Tento program obsahuje základní cíle APZ na daný rok, cílové skupiny pro uplatnění opatření a nástrojů APZ, opatření k dosažení cílů a základní podmínky pro uplatnění nástrojů APZ. Konkrétní opatření (nástroje) aktivní politiky zaměstnanosti jsou uplatňována prostřednictvím vyhlášených projektů (pro rok 2008 – projekt Hledejme cestu, národní projekt Veřejně prospěšné práce, národní individuální projekt Veřejně prospěšné práce, národní individuální projekt Společensky účelná pracovní místa a program „Aktivní opatření“), výběrových řízení a kritérií pro jejich užití. Poskytnutí příspěvku je výběrové, s ohledem na míru naplnění cílů.“³⁵

Uplatněním nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti byla v roce 2008 ovlivněna situace na trhu práce nejméně u 2 680 osob (nezapočten § 78 zákoníku práce, kdy je poskytován příspěvek zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají více než 50 % zaměstnanců se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců). V roce 2007 čítal počet osob zapojených do projektů APZ 2 947. Příspěvek dle § 78 byl přiznán 450 zaměstnavatelům v roce 2007 a 432 zaměstnavatelům v roce 2008. Rozdíl finančních

---

³² SIROVÁTKA, T. *Politika pracovního trhu*. s. 36.

³³ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-14]. Dostupné z URL <http://portal.mpsv.cz/sz/local/fm_info/fm_podpora_zam/nastroje_apz>.

³⁴ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-14]. Dostupné z URL <<http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>>.

³⁵ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <http://portal.mpsv.cz/sz/local/fm_info/fm_podpora_zam/nastroje_apz>.

prostředků čerpaných na realizaci APZ během roku 2007 a 2008 se snížil o 8 131 000 Kč.³⁶

4.1.3 Fondy a programy EU, přeshraniční spolupráce

Úřad práce ve Frýdku-Místku se zapojil do přeshraniční spolupráce na trhu práce. EURES³⁷-T Beskydy je název přeshraničního partnerství mezi Českem, Slovenskem a Polskem. Svou činnost zahájilo 1. dubna 2008. Poskytuje služby občanům, kteří se rozhodli hledat práci v zemích Evropské unie (dále EU), Evropského hospodářského prostoru (dále EHP) a Švýcarsku, i zaměstnavatelům, kteří chtějí zaměstnat občany z těchto zemí.³⁸

Rovněž se Úřad práce ve Frýdku-Místku zapojuje do realizace projektů v rámci nejruznějších Programů Evropské unie. K 31. 12. 2008 bylo do projektů Evropského sociálního fondu (dále jen ESF) a programu EQUAL zařazeno téměř dva tisíce uchazečů o zaměstnání.³⁹

4.1.4 Dojížd'ka⁴⁰

Následující údaje o dojízd'ce byly získány od 330 zaměstnavatelů s počtem 26 a více zaměstnanců, proto lze celkovou dojízd'ku do okresu Frýdek-Místek odhadnout pouze přibližně.

K 31. 12. 2008 dojíždělo za prací 41 469 zaměstnanců vybraných firem (tab. 16). Z toho 5 985 zaměstnanců (tj. 14,4 %) dojíždělo z jiných okresů. V roce 2007 dojíždějící z jiných okresů tvořili 13,2 % dojíždějících. Nejčastěji za prací do okresu Frýdek-Místek dojíždějí zaměstnanci z okresu Karviná a Ostrava-město. V roce 2008

---

³⁶ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 56–57.

³⁷ Systém EURES je základní nástroj Evropské komise pro usnadnění mobility pracovních sil v Evropě. Síť EURES tvoří veřejné služby zaměstnanosti zemí EU, EHP a Švýcarska. *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 52.

³⁸ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 52–53.

³⁹ Tamtéž, s. 54.

⁴⁰ Tamtéž, s. 20–21.

se snížil podíl dojíždějících zaměstnanců z okresu Frýdek-Místek a naopak se zvýšil podíl dojíždějících zaměstnanců z níže uvedených okresů kromě okresu Jeseník a ostatních okresů.

Tab. 16 Vývoj počtu zaměstnanců vybraných firem v okrese Frýdek-Místek podle okresu trvalého bydliště k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008

Okres	Zaměstnanci			
	absolutně		relativně (%)	
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	31. 12. 2007	31. 12. 2008
Frýdek-Místek	37 462	35 484	86,8	85,6
Ostrava	1 594	1 912	3,7	4,6
Karviná	2 352	2 380	5,4	5,7
Nový Jičín	612	664	1,4	1,6
Vsetín	45	81	0,1	0,2
Opava	111	126	0,3	0,3
Bruntál	26	36	0,1	0,1
Šumperk	9	22	0,0	0,1
Jeseník	10	6	0,0	0,0
Ostatní okresy	943	758	2,2	1,8
Celkem	43 164	41 469	100	100

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

4.2 Nezaměstnanost a volná pracovní místa

4.2.1 Počet uchazečů o zaměstnání

Počet uchazečů o zaměstnání během celého roku 2008 klesal, s přechodným nárůstem v červenci a v prosinci. V lednu bylo evidováno 8 838 uchazečů o zaměstnání a v prosinci počet evidovaných čítal 6 814 osob. Podíl dosažitelných uchazečů se během celého roku pohyboval v rozmezí 93–94 %.

„Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání k 31. 12. 2008 tvořil podíl žen 50,0 %, absolventů škol a mladistvých 7,2 % a osob se zdravotním postižením 21,9 % (k 31. 12. 2007 tvořil podíl žen 52,6 %, absolventů škol a mladistvých 6,7 % a osob

se zdravotním postižením 22,6 %)⁴¹. Při snižování celkového počtu uchazečů o zaměstnání obvykle dochází k zvyšování podílu znevýhodněných skupin (osob se zdravotním postižením a dalších – viz 5.1, 5.3).⁴²

Tab. 17 Vývoj základních ukazatelů situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek od prosince 2007 do prosince 2008

	Počet dosažitelných uchazečů	Počet volných pracovních míst	Míra nezaměstnanosti (%)	Počet uchazečů na 1 VPM
31. 12. 2007	8 478	1 462	7,9	6,2
31. 1. 2008	8 301	1 565	7,7	5,6
29. 2. 2008	7 905	1 694	7,3	5,0
31. 3. 2008	7 278	1 691	6,7	4,6
30. 4. 2008	6 651	1 815	6,1	4,0
31. 5. 2008	6 333	1 703	5,8	4,0
30. 6. 2008	6 266	3 096	5,8	2,2
31. 7. 2008	6 504	3 098	6,0	2,2
31. 8. 2008	6 488	3 405	6,0	2,0
30. 9. 2008	6 202	3 500	5,8	1,9
31. 10. 2008	5 666	3 137	5,3	2,0
30. 11. 2008	5 610	1 994	5,2	3,1
31. 12. 2008	6 359	1 427	5,9	4,8

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Tab. 18 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání, počtu volných pracovních míst, počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo a míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008

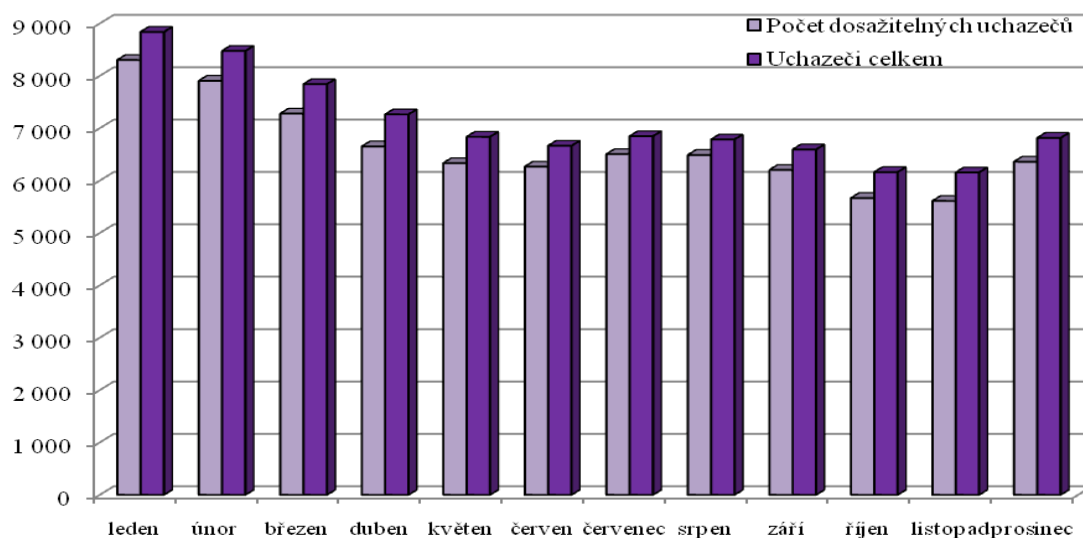
	31. 12. 2007	31. 12. 2008	Rozdíl 12/2008 - 12/2007
Uchazeči o zaměstnání	9 017	6 814	-2 203
Volná pracovní místa	1 462	1 427	-35
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	6,2	4,8	-1,4
Míra nezaměstnanosti (%)	7,9	5,9	-2,0

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

⁴¹ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 22.

⁴² *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 22.

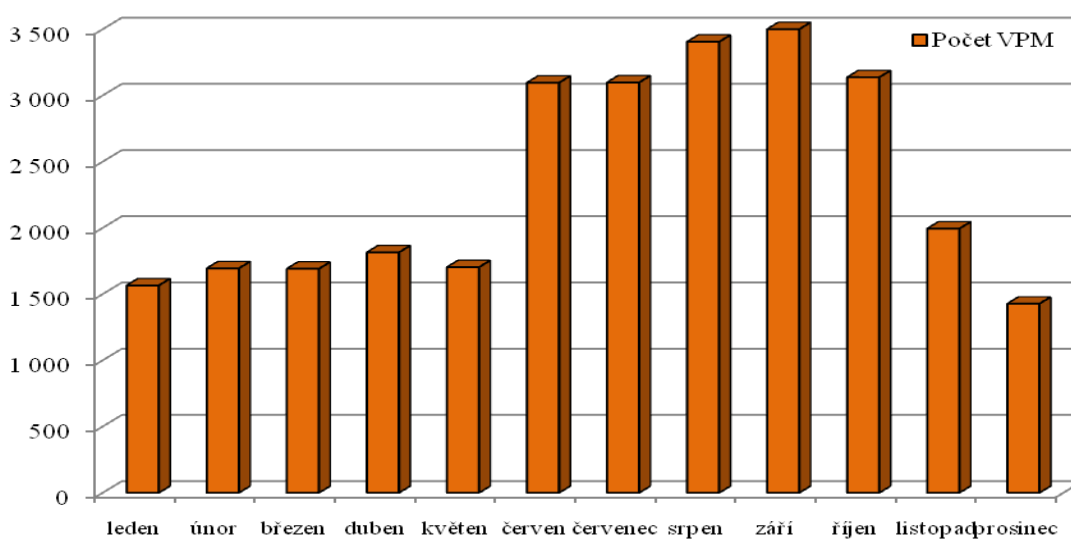
Obr. 5 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Frýdek-Místek v roce 2008
(vždy k poslednímu dnu v měsíci)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

4.2.2 Volná pracovní místa

Obr. 6 Vývoj počtu volných pracovních míst v okrese Frýdek-Místek v roce 2008
(vždy k poslednímu dnu v měsíci)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Zatímco v roce 2007 docházelo k mírnému nárůstu počtu volných míst (viz obr. 3), vývoj počtu volných míst v roce 2008 byl odlišný. Počet volných pracovních míst k 31. 12. 2008 byl 1 565, poté počet mírně stoupal do května. V dubnu se počet volných pracovních míst mírně snížil, ale již ke konci června počet VPM dosáhl hodnoty 3 096 a k 30. 9. 2008 byl historicky nejvyšší, a to 3 500 volných pracovních míst. Od října do konce roku počet míst klesal a k 31. 12. 2008 se počet VPM ustálil na hodnotě 1 427. Snižující se počet volných pracovních míst ke konci roku byl jako obvykle zapříčiněn končící sezónní zaměstnaností (především v lesnictví, zemědělství a stavebnictví) a také dopady celosvětové hospodářské a finanční krize.

I přes začínající krizi byl Moravskoslezský kraj pro investory v loňském roce lákavý. Agentura CzechInvest uvedla, že Moravskoslezský kraj v loňském roce získal 2 912 nových pracovních míst z celkem 14 606 nových pracovních míst vytvořených v České republice.⁴³

4.2.3 Míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti (obr. 7) v okrese Frýdek-Místek klesala od počátku roku 2008 až do listopadu, kdy dosáhla nižší hodnoty než míra nezaměstnanosti ČR (o 0,1% bodů). K mírnému zvýšení během celého roku došlo v červenci a srpnu. Ke konci ledna dosahovala míra nezaměstnanosti hodnoty 7,7 %, v listopadu byla už jen 5,2 % a v prosinci povyroستla na 5,9 %. Stále však byla nižší než míra nezaměstnanosti ČR.

Na začátku roku se okres Frýdek-Místek řadil na 20. místo mezi okresy České republiky s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Nejnižší míru nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji vykazoval okres Nový Jičín (35. místo ze 77 okresů) a druhý byl okres Frýdek-Místek. Ke konci června se míra nezaměstnanosti okresu snížila a okres se umístil na 24. pozici, opět menší nezaměstnanost v rámci Moravskoslezského kraje vykazoval Nový Jičín. Ke konci roku se výrazně zlepšila situace okresu

---

⁴³ Investoři přislíbili 2 912 míst. In MF Dnes – severní Morava a Slezsko, 23. 1. 2009, MFDnes on-line [online]. 2009 [cit. 2009-04-13]. Dostupné z URL <http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=568401>.

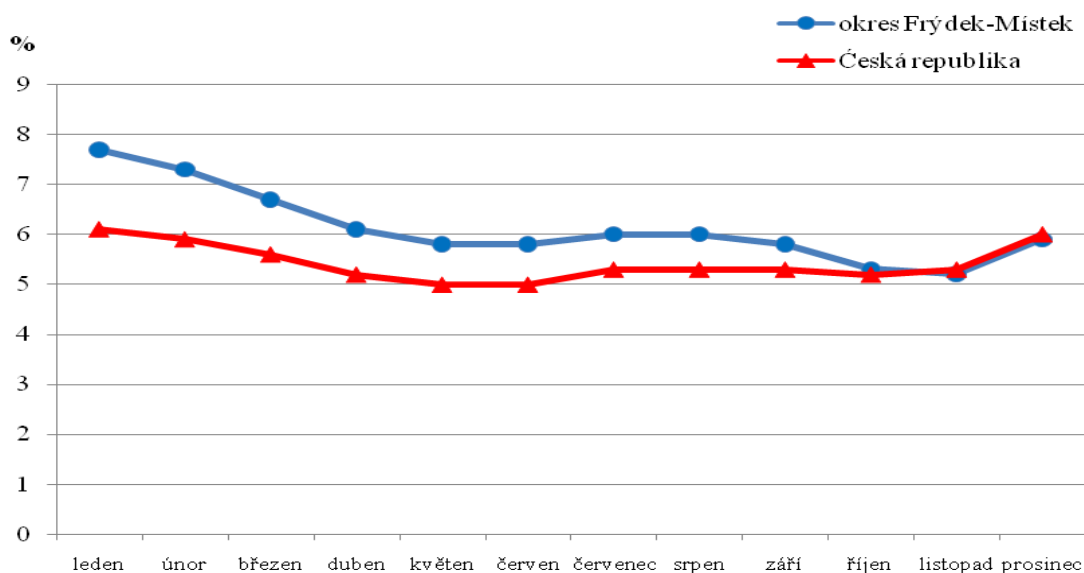
Frýdek-Místek. Okresu patřila 44. příčka ze 77 okresů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. Okres Frýdek-Místek měl nejnižší míru nezaměstnanosti z okresů Moravskoslezského kraje.

Tab. 19 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v okrese Frýdek-Místek a v České republice od prosince 2007 do prosince 2008

	Míra nezaměstnanosti (%)			Počet uchazečů na 1VPM		
	okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl	okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl
31. 12. 2007	7,9	6,0	1,9	6,2	2,5	3,7
31. 1. 2008	7,7	6,1	1,6	5,6	2,5	3,1
29. 2. 2008	7,3	5,9	1,4	5,0	2,4	2,6
31. 3. 2008	6,7	5,6	1,1	4,6	2,2	2,4
30. 4. 2008	6,1	5,2	0,9	4,0	2,1	1,9
31. 5. 2008	5,8	5,0	0,8	4,0	2,0	2,0
30. 6. 2008	5,8	5,0	0,8	2,2	2,0	0,2
31. 7. 2008	6,0	5,3	0,7	2,2	2,1	0,1
31. 8. 2008	6,0	5,3	0,7	2,0	2,1	-0,1
30. 9. 2008	5,8	5,3	0,5	1,9	2,3	-0,4
31. 10. 2008	5,3	5,2	0,1	2,0	2,4	-0,4
30. 11. 2008	5,2	5,3	-0,1	3,1	2,9	0,2
31. 12. 2008	5,9	6,0	-0,1	4,8	3,9	0,9

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

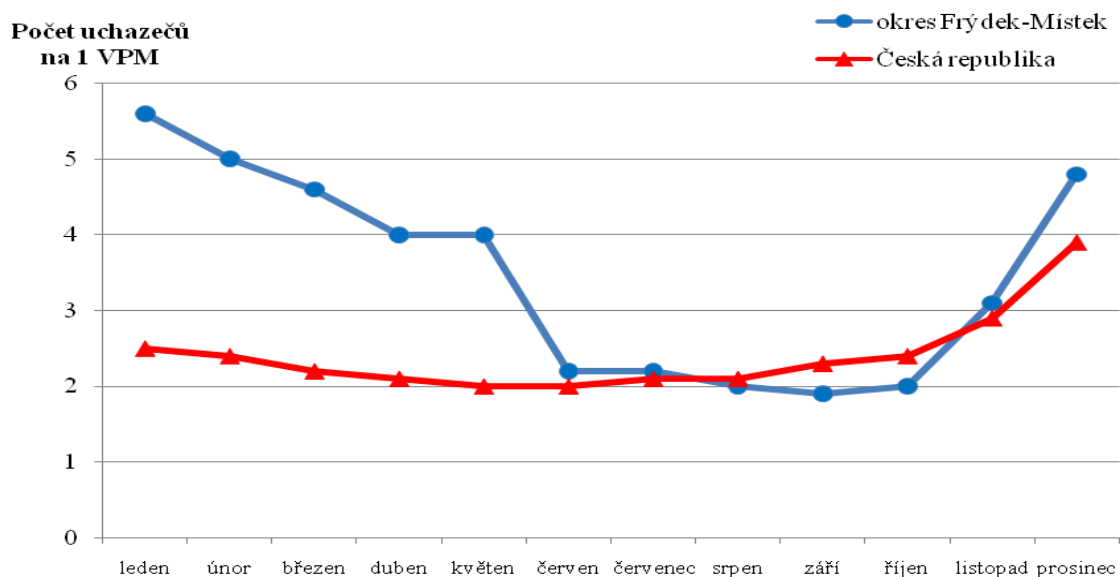
Obr. 7 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek a v České republice v roce 2008 (vždy k poslednímu dnu v měsíci)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

4.2.4 Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo

Obr. 8 Srovnání vývoje počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v okrese Frýdek-Místek a v České republice v roce 2008 (vždy k poslednímu dnu v měsíci)

Zdroj: Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Srovnání počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo během celého roku na obr. 8 ukazuje klesající tendenci u okresu Frýdek-Místek od ledna do září, kdy byl zaznamenán nižší počet uchazečů na 1 VPM než v České republice. Od září se počet uchazečů na 1 VPM zvyšuje a byl vyšší než v České republice.

Při srovnání počtu uchazečů k 31. 1. 2008 se okres Frýdek-Místek umístil na 15. místě mezi okresy České republiky s největším počtem uchazečů na 1 volné pracovní místo. Méně uchazečů na 1 VPM v rámci Moravskoslezského kraje bylo evidováno u okresů Ostrava-město a Nový Jičín. K 30. 6. 2008 se okres Frýdek-Místek posunul na 45. místo. Na 46. místě figuroval okres Nový Jičín. K 31. 12. 2008 byl okres Frýdek-Místek na 49. pozici. Méně uchazečů na 1 volné pracovní místo z okresů Moravskoslezského kraje evidoval okres Ostrava-město a v rámci celé republiky obsadil 60. místo.

4.2.5 Nezaměstnanost v regionech⁴⁴

Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých regionech ukazuje následující tabulka a obrázek, vývoj míry nezaměstnanosti jednotlivých obcí příl. 11–13.

K 31. 12. 2008 byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v regionu Frýdlantsko, kdy dosahovala hodnoty 6,6 %. K 31. 12. 2007 byla míra nezaměstnanosti 8,5 % a region opět vykazoval nejvyšší míru nezaměstnanosti v okrese Frýdek-Místek. Meziročně míra nezaměstnanosti klesla o 1,9 % bodů. Počet uchazečů o zaměstnání se v letech 2007–2008 snížil o 200 osob. Z 11 obcí regionu mělo k 31. 12. 2008 8 obcí vyšší míru nezaměstnanosti než byl regionální průměr, k 31. 12. 2007 mělo 7 obcí vyšší míru nezaměstnanosti. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v obci Bílá (9,9 %) ke konci roku 2008 a předcházejícího roku byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v obci Malenovice (14,6 %).

---

⁴⁴ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 35–37.

Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v regionu Třinecko v roce 2007 i 2008, ale ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007 se snížila o 2,4% bodů. Počet uchazečů se během sledovaného období snížil o 937 osob. Z 24 obcí regionu pouze 10 obcí (k 31. 12. 2008) vykazovalo vyšší hodnotu než regionální průměr nezaměstnanosti. Nejvyšší míra nezaměstnanosti (rovněž ze všech obcí okresu) byla v obci Horní Lomná (14,2 %), nejnižší v obci Smilovice (3,8 %). K 31. 12. 2007 překročilo regionální míru nezaměstnanosti 11 obcí. Nejvyšší míru vykazovala obec Horní Lomná (16,6 %, nejvyšší ze všech obcí okresu) a nejnižší opět Smilovice (5,8 %).

Míra nezaměstnanosti v regionu Frýdecko-Místecko k 31. 12. 2008 činila 6,4 % a v porovnání se stavem k 31. 12. 2007 klesla o 1,9% bodů. Počet evidovaných uchazečů také klesl. K 31. 12. 2008 z 37 obcí regionu mělo pouze 11 obcí vyšší míru nezaměstnanosti než byl regionální průměr (nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovala obec Žermanice a nejnižší Krmelín) a k 31. 12. 2007 překročilo regionální míru nezaměstnanosti 14 obcí (nejnižší míru nezaměstnanosti měla obec Žabeň a nejvyšší Kaňovice).

Samotné město Frýdek-Místek se svou mírou nezaměstnanosti se nachází nad okresním průměrem.

Tab. 20 Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů o zaměstnání v regionech okresu Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 a k 31. 12. 2008

Region	2007		2008		Index 2008/2007	
	MN (%)	Počet uchazečů	MN (%)	Počet uchazečů	MN (%)	Počet uchazečů
Frýdecko-Místecko	8,3	4 804	6,4	3 738	0,77	0,78
Frýdlantsko	8,5	945	6,6	745	0,78	0,79
Třinecko	8,3	3 268	5,9	2 331	0,71	0,71

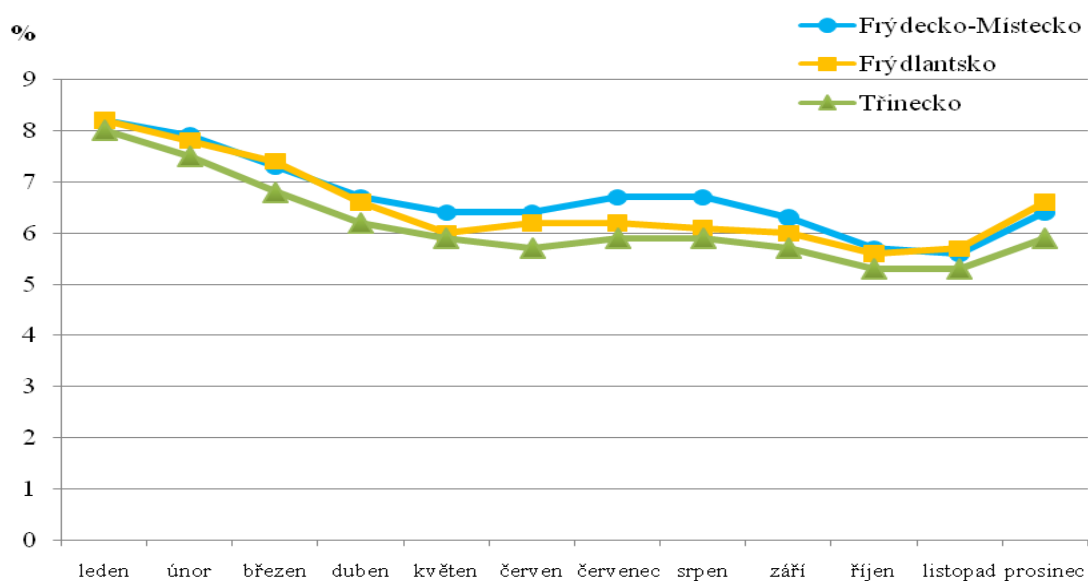
Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2004, 2005, 2006, 2007.*

Pozn.: MN = míra nezaměstnanosti

Míra nezaměstnanosti vypočtena v poměru k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu.

Měsíční vývoj míry nezaměstnanosti v regionech ukazuje obr. 9. Všechny tři křivky mají podobný průběh - mírně klesající tendenci do listopadu (se zvýšením míry nezaměstnanosti v červenci a srpnu) a od listopadu se míra nezaměstnanosti zvyšuje.

Obr. 9 Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti v regionech okresu Frýdek-Místek v roce 2008 (vždy k poslednímu dnu v měsíci)

Zdroj: Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska. Integrovaný portál MPSV. Vlastní zpracování.

5 Skupiny obyvatel vyznačující se vyšší nezaměstnaností

Ne všichni uchazeči o zaměstnání mají stejné šance aktivně se zapojit na trhu práce. Existují skupiny osob, které jsou nejčastěji postiženy dlouhodobou nebo opakovanou nezaměstnaností. Jedná se o uchazeče, kteří mají různé handicapy, případně i kumulace více handicapů (např. nízká nebo žádná kvalifikace, zdravotní postižení, nízký nebo vysoký věk, osamělí rodiče, absolventi).⁴⁵ V těchto případech hovoříme o problémových skupinách osob⁴⁶. Mezi tyto skupiny patří např. osoby bez kvalifikace, osoby starší 50 let, osoby romské národnosti, osoby dlouhodobě nezaměstnané, osoby společensky nepřizpůsobivé, ženy a osoby pečující o dítě do 15 let věku aj. Osoby těchto skupin většinou pracují na hůře placených místech, které nevyžadují vyšší kvalifikaci, a vyhlídky na pracovní postup nebývají velké.⁴⁷

5.1 Osoby dlouhodobě nezaměstnané

Mezi osoby dlouhodobě nezaměstnané jsou počítány osoby, které jsou evidovány na úřadech práce jeden rok a déle.

Počet osob dlouhodobě nezaměstnaných se během sledovaného období snižuje. V okrese Frýdek-Místek bylo k 31. 12. 2004 evidováno 7 517 uchazečů o zaměstnání déle než jeden rok. Ke konci roku 2008 bylo dlouhodobě nezaměstnaných 1 892 uchazečů. Také podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu UoZ se snížil: ze 44,6 % (stav k 31. 12. 2004) na 27,8 % (stav k 31. 12. 2008). Ke konci roku 2007 i 2008 byl podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu UoZ v okrese Frýdek-Místek nižší než republikový podíl. Také míra dlouhodobé nezaměstnanosti se v okrese Frýdek-Místek snížila z 6,7 % (k 31. 12. 2004) na 1,8 % (k 31. 12. 2008). Přitom míra dlouhodobé nezaměstnanosti je poprvé srovnatelná s mírou dlouhodobé nezaměstnanosti České republiky.

---

⁴⁵ MAREŠ, P.; VYHLÍDAL, J. *Mění se rizika a šance na trhu práce*. s. 4.

⁴⁶ Mareš definuje tzv. cílové skupiny jako sociální kategorie, na které je zaměřena zvláštní pozornost služeb zaměstnanosti. Obecně mezi ně patří nekvalifikované osoby a osoby málo vzdělané, mládež, ženy, příslušníci etnických skupin, mentálně a fyzicky handicapované osoby. MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. s. 125.

⁴⁷ HALÁSKOVÁ, R. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. s. 22.

Tab. 21 Vývoj počtu osob dlouhodobě nezaměstnaných, míry dlouhodobé nezaměstnanosti a podílu na UoZ v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

	okres Frýdek-Místek			Česká republika		
	absolutně	míra dlouhodobé nezaměstnanosti (%)	podíl na UoZ (%)	absolutně	míra dlouhodobé nezaměstnanosti (%)	podíl na UoZ (%)
2004	7 517	6,7	44,6	219 730	4,1	40,6
2005	6 578	5,7	44,6	212 804	3,9	41,7
2006	5 380	4,7	42,1	184 909	3,4	41,2
2007	3 453	3,2	38,3	136 913	2,5	38,6
2008	1 892	1,8	27,8	101 524	1,8	28,8

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Dlouhodobá nezaměstnanost je významným projevem marginalizace určitého typu pracovní síly.⁴⁸ Nejpočetnější skupinu dlouhodobě nezaměstnaných představují nadále uchazeči ve věku nad 50 let, kteří se podíleli na dlouhodobé nezaměstnanosti 58,2 % a na celkové nezaměstnanosti 33,5 % (k 31. 12. 2008). Ačkoliv počty UoZ této skupiny v posledních letech klesají, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání naopak vzrůstá.⁴⁹

Početnou skupinu dlouhodobě nezaměstnaných představují i osoby se zdravotním postižením (dále OZP). Jejich podíl na počtu uchazečů dlouhodobě nezaměstnaných tvoří 45,3 % (k 31. 12. 2008).⁵⁰

Průměrná délka evidence v nezaměstnanosti poprvé meziročně poklesla v okrese Frýdek-Místek, v Moravskoslezském kraji i v České republice (tab. 22).

Tab. 22 Průměrná délka nezaměstnanosti (ve dnech) v okrese Frýdek-Místek, v Moravskoslezském kraji a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

	okres Frýdek-Místek	Moravskoslezský kraj	Česká republika
2004	579	716	567
2005	628	790	610
2006	657	846	649
2007	681	907	659
2008	605	815	539

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

⁴⁸ MAREŠ, P.; SIROVÁTKA, T.; VYHLÍDAL, J. *Vývoj a struktura nezaměstnanosti v ČR*. s. 12.

⁴⁹ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 29.

⁵⁰ Tamtéž, s. 29.

5.2 Osoby pečující o dítě do 15 let

Počet osob pečujících o dítě do 15 let v okrese Frýdek-Místek od roku 2006 klesá. V České republice počet osob pečujících o dítě do 15 let věku během sledovaného období také neustále klesal. Podíl těchto osob na pracovní síle je obdobný v okrese Frýdek-Místek i v České republice. Rozdílné je srovnání podílu na UoZ. V okrese Frýdek-Místek se podíl od roku 2004–2008 zvýšil o 5,9% bodů, republikový podíl se snížil během let 2004–2008 o 0,8% bodů.

Tab. 23 Vývoj počtu osob pečujících o dítě do 15 let, podílu na pracovní síle a podílu na uchazečích o zaměstnání v okrese Frýdku-Místku a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

	okres Frýdek-Místek			Česká republika		
	absolutně	podíl na pracovní síle (%)	podíl na UoZ (%)	absolutně	podíl na pracovní síle (%)	podíl na UoZ (%)
2004	1 074	1,0	6,4	68 225	1,3	12,6
2005	1 217	1,1	8,2	63 111	1,2	12,4
2006	1 292	1,1	10,1	55 759	1,0	12,4
2007	986	0,9	10,9	44 217	0,8	12,5
2008	836	0,8	12,3	42 075	0,7	11,9

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

5.3 Osoby se zdravotním postižením

Podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti jsou definovány osoby se zdravotním postižením. Jedná se o fyzické osoby, které lze dále rozdělit do tří skupin. Jsou to osoby s těžším zdravotním postižením, které jsou uznány plně invalidními. Druhou skupinu tvoří osoby částečně invalidní. Obě tyto skupiny jsou určeny orgánem sociálního zabezpečení, kdežto třetí skupinu představují osoby zdravotně znevýhodněné, které jsou určeny na základě rozhodnutí úřadu práce.⁵¹

⁵¹ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-11]. Dostupné z URL <<http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/zamestnaniosob/definiceozp>>.

Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci dle § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, mají povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši 4 % na celkovém počtu zaměstnanců. Tuto povinnost lze kromě zaměstnání OZP splnit také odvodem do státního rozpočtu nebo odebíráním výrobků či služeb od zaměstnavatelů, kde tvoří OZP více než 50 % zaměstnanců, nebo od osob zdravotně postižených samostatně výdělečně činných, či výrobků a služeb z chráněných dílen.

Ačkoli počet osob se zdravotním postižením od roku 2004 neustále klesá, patří okres Frýdek-Místek v žebříčku 77 okresů ČR na přední místa s nejvyšším počtem uchazečů o zaměstnání se ZP. Ke konci roku 2004 a 2005 se okres řadil na 5. místo, v roce 2006 na 4. místo, v roce 2007 opět na 5. místo a ke konci roku 2008 klesl na 7. místo. Více evidovaných OZP se nachází v okrese Karviná, Ostrava, Brno a Praha.⁵²

Zatímco podíl UoZ se ZP na pracovní síle klesá jak v České republice, tak v okrese Frýdek-Místek, výrazný je nárůst podílu uchazečů se zdravotním postižením na celkových uchazečích o zaměstnání.

Tab. 24 Vývoj počtu osob se zdravotním postižením, podílu na pracovní síle a podílu na UoZ v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

	okres Frýdek-Místek			Česká republika		
	absolutně	podíl na pracovní síle (%)	podíl na UoZ (%)	absolutně	podíl na pracovní síle (%)	podíl na UoZ (%)
2004	2 624	2,4	15,6	74 672	1,4	13,8
2005	2 514	2,2	17,0	75 316	1,4	14,8
2006	2 463	2,1	19,3	71 318	1,3	15,9
2007	2 034	1,9	22,6	65 216	1,2	18,4
2008	1 490	1,4	21,9	61 136	1,1	17,4

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Počet vhodných volných pracovních míst je nedostačující. K 31. 12. 2004 bylo evidováno 2 624 osob se zdravotním postižením a jen 8 volných pracovních míst (což představuje 328 UoZ na 1 volné pracovní místo). K 31. 12. 2008 úřad práce evidoval 1 490 OZP a 30 volných pracovních míst (cca 50 uchazečů na 1 volné pracovní místo).

⁵² *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 34.

Pomoc OZP uplatnit se na trhu práce poskytuje APZ. V roce 2008 díky nástrojům této politiky našlo uplatnění 154 uchazečů o zaměstnání.⁵³

Město Frýdek-Místek ve svém Komunitním plánu rozvoje sociálních služeb na léta 2007–2010 zařadilo do jednoho z cílů zvýšení pracovních příležitostí pro osoby zdravotně postižené. 23. 1. 2009 ve Frýdku-Místku byla otevřena Kavárna Empatie – nácvikové pracoviště pro OZP. Jedná se o velmi ojedinělý projekt v Moravskoslezském kraji, na kterém se podílelo mnoho subjektů (zejména finančně).⁵⁴

5.4 Vzdelanostní struktura uchazečů o zaměstnání

Celkový počet uchazečů o zaměstnání se neustále snižuje jak v okrese Frýdek-Místek, tak v České republice. K 31. 12. 2008 se počet UoZ v okrese Frýdek-Místek snížil o 10 042 uchazečů ve srovnání se stavem k 31. 12. 2004. „Podíly ve vzdělanostní struktuře UoZ se příliš nemění ani s rostoucí či klesající nezaměstnaností.“⁵⁵ Počet volných pracovních míst se v České republice i v okrese Frýdek-Místek zvyšoval do roku 2007 téměř u všech vzdělanostních kategorií UoZ, k poklesu došlo v roce 2008.

Osoby bez kvalifikace a s nízkou kvalifikací jsou osobami bez ukončeného vzdělání, s neúplným základním nebo se základním vzděláním či zvláštní školou. Tyto osoby mají malou šanci uplatnit se na trhu práce a patří k problémovým skupinám. Často jsou dlouhodobě evidovány a délka trvání nezaměstnanosti je zařazuje mezi dlouhodobě nezaměstnané.⁵⁶ Jejich počet neustále klesá a podíl uchazečů se základním vzděláním na celkovém počtu UoZ od roku 2006 do roku 2008 se snížil o 0,8% bodů.

---

⁵³ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 34.

⁵⁴ Kavárna Empatie ve Frýdku-Místku má otevřeno! 22. 1. 2009, In *Oficiální stránky statutárního města Frýdek-Místek* [online]. 2009 [cit. 2009-04-16]. Dostupné z URL <http://www.frydek-mistek.cz/sekce/sekce_zpravy_detail.php?PHPSESSID=005181c3e7c917d764a232b25bdec0ef&id=3834&prilohy_id=11338&sekce_id=267>.

⁵⁵ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 26.

⁵⁶ HALÁSKOVÁ, R. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. s. 23.

Nejvyšší podíl evidovaných nezaměstnaných tvoří osoby se středním vzděláním bez maturity⁵⁷, jakkoli jejich počet stále klesá.

Počet UoZ se středním vzděláním s maturitou⁵⁸ se od roku 2004 bez přestání snižuje, ale jejich podíl na UoZ roste. Meziročně došlo k nárůstu podílu ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007 o 1,4% bodů.

Obdobný vývoj zaznamenali i uchazeči s vysokoškolským vzděláním⁵⁹. Jejich počet během sledovaného období se snižuje, ale jejich podíl k 31. 12. 2008 se meziročně (ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007) zvýšil o 1,1% bodů.

Tab. 25 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání dle vzdělanostní struktury v okrese Frýdek-Místek v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Rok	základní		střední bez maturity		střední s maturitou		vysokoškolské		Celkem
	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	absolutně	%	
2004	3 478	20,6	8 542	50,7	4 268	25,3	568	3,4	16 856
2005	3 009	20,4	7 565	51,3	3 729	25,3	454	3,0	14 757
2006	2 693	21,1	6 471	50,7	3 184	24,9	423	3,3	12 771
2007	1 863	20,7	4 554	50,5	2 266	25,1	334	3,7	9 017
2008	1 386	20,3	3 297	48,4	1 804	26,5	327	4,8	6 814

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Srovnání počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo během období 2004–2008 (vždy k 31. 12. 2008) na obr. 10 ukazuje klesající tendenci u okresu Frýdek-Místek u všech vzdělanostních kategorií UoZ (se vzrůstající výjimkou v roce 2008 u uchazečů se středním vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním).

Rozdílný je vývoj počtu UoZ dle vzdělanostní struktury v České republice. Zde docházelo do roku 2007 ke snižování počtu uchazečů na 1 VPM a od začátku roku do konce roku 2008 se počet uchazečů na 1 volné pracovní místo u všech vzdělanostních kategorií mírně zvýšil (ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007). Dále lze konstatovat, že počet uchazečů na 1 VPM byl (u všech vzdělanostních kategorií) vždy

⁵⁷ Zde jsou započtení UoZ s nižším středním vzděláním, s nižším středním odborným vzděláním, se středním odborným vzděláním s výučním listem a se středním a středním odborným bez maturity a výučního listu.

⁵⁸ Zde jsou zahrnuti UoZ s ÚSV, ÚSO s maturitou bez výučního listu, ÚSO s maturitou a výučním listem a s vyšším odborným vzděláním.

⁵⁹ Zde jsou zahrnuti UoZ s bakalářským, vysokoškolským a doktorským vzděláním.

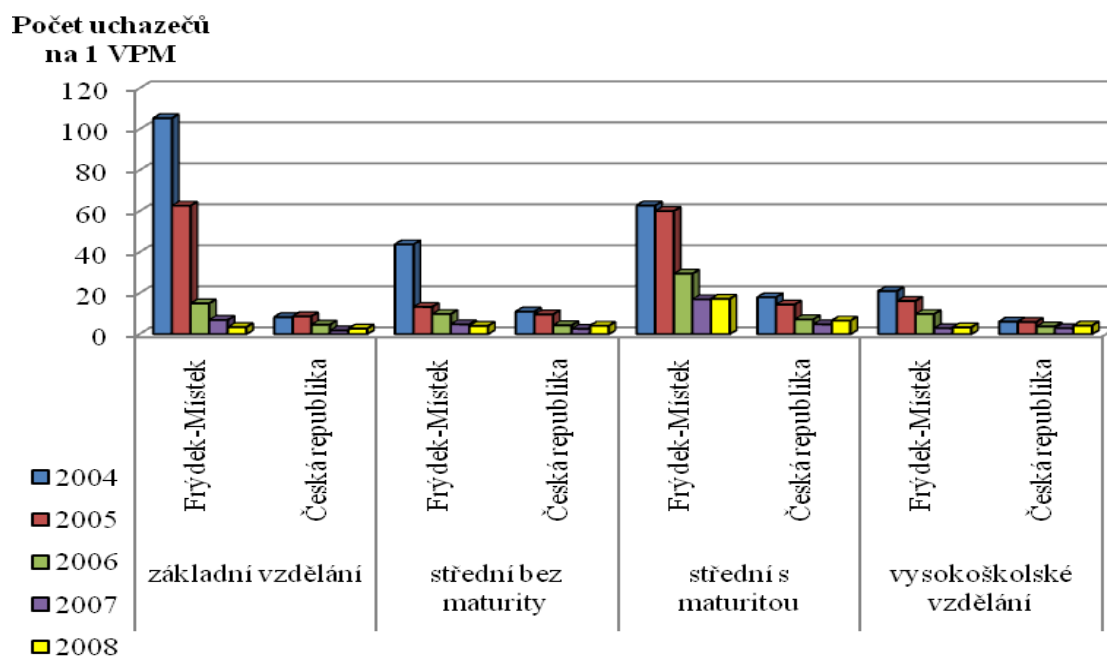
vyšší v okrese Frýdek-Místek, kromě roku 2008, kdy byl počet uchazečů se středním vzděláním a vysokoškolským vzděláním v okrese Frýdek-Místek nižší. Největší rozdíl byl zaznamenán v roce 2004 u uchazečů se základním vzděláním.

Tab. 26 Vývoj počtu uchazečů na 1 VPM dle vzdělanostní struktury v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Stupeň vzdělání	Rok	Počet uchazečů na 1VPM			Stupeň vzdělání	Rok	Počet uchazečů na 1VPM		
		okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl			okres Frýdek-Místek	Česká republika	rozdíl
základní	2004	105,4	8,3	97,1	střední s maturitou	2004	62,8	18,0	44,8
	2005	62,7	8,7	54,0		2005	60,1	14,4	45,7
	2006	15,0	4,6	10,4		2006	29,5	7,2	22,3
	2007	6,9	1,8	5,1		2007	17,0	4,8	12,2
	2008	3,4	2,7	0,7		2008	17,2	6,6	10,6
střední bez maturity	2004	43,8	11,0	32,8	vysokoškolské	2004	21,0	6,1	14,9
	2005	13,3	9,6	3,7		2005	16,2	5,9	10,3
	2006	9,8	4,3	5,5		2006	9,8	3,7	6,1
	2007	4,8	2,6	2,2		2007	2,9	2,9	0,0
	2008	4,0	4,1	-0,1		2008	3,3	4,2	-0,9

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Obr. 10 Srovnání vývoje počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo podle stupně vzdělání v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

6 Cizinci na trhu práce v okrese Frýdek-Místek

6.1 Charakteristika situace cizinců na trhu práce

Nedílnou součástí trhu práce jsou rovněž zahraniční pracovní síly neboli cizinci⁶⁰. Cizinci se rozumí fyzické osoby, které nejsou státními občany České republiky, občany EU/EHP a Švýcarska, ani jejich rodinnými příslušníky. Cizinci jsou rovněž i osoby bez státní příslušnosti.

Cizinci, kteří mají trvalé povolení k pobytu⁶¹, mají z hlediska zaměstnávání shodné právní postavení s občany České republiky⁶², proto jsou (z hlediska zaměstnanosti) zahrnuti mezi občany České republiky. Na trhu práce tvoří početně významnou skupinu, ale jejich počet se neustále zvyšuje.⁶³

Postavení cizinců s dlouhodobým pobytem⁶⁴ se liší od postavení občanů České republiky. Cizince, kteří chtějí podnikat nebo vykonávat zaměstnání v České republice, lze rozdělit do tří základních skupin. První skupinou jsou občané členských států Evropské unie⁶⁵ a jejich rodinní příslušníci⁶⁶, kteří mají stejné právní postavení na trhu práce jako občané České republiky. Do druhé skupiny bychom mohli zařadit občany ostatních států a osoby bez státní

---

⁶⁰ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_vymezeni_pojmu.

⁶¹ Nejčastěji mají pobyt za účelem sloučení rodiny a usídlení, naopak cizinci s ostatními typy pobytu přijíždějí do České republiky z důvodu zaměstnání a podnikání, méně pak se záměrem studovat. In *Cizinci v regionech (2006)* In *Český statistický úřad* [online]. 2009 [cit. 2009-04-15]. Dostupné z URL <http://www.czso.cz>.

⁶² *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_vymezeni_pojmu.

⁶³ Za předpokladu, že by všichni cizinci s trvalým pobytem, byli ekonomicky aktivní, k 31. 12. 2008 by představovali 3,1 % pracovní síly ČR. Cizinci s trvalým pobytem k 31. 12. 2008 tvořili 1,7 % obyvatel ČR.

⁶⁴ „Dlouhodobý pobyt cizinců zahrnuje víza nad 90 dnů, povolení k dlouhodobému pobytu nad 1 rok vystavovaná za účelem zaměstnání či podnikání a povolení k přechodnému pobytu občanů EU/EHP a Švýcarska.“ HORÁKOVÁ, M. *Zpráva o vývoji pracovních migrací 1993–2006*. s. 28. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <http://www.vupsv.cz/>.

⁶⁵ Existuje povinnost zaměstnavatelů informovat příslušný úřad práce o zaměstnání těchto občanů prostřednictvím tzv. informační karty. Informace slouží pro statistické účely.

⁶⁶ „Rodinným příslušníkem občana Evropské unie se rozumí jeho manžel nebo manželka, dítě do věku 21 let a dítě starší, pokud se považuje za nezaopatřené. Za nezaopatřené dítě se považuje dítě, které a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (je-li odkázáno výživou na občana Evropské unie), b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, c) z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost.“ HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. s. 85. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <http://www.vupsv.cz/>.

příslušnosti. Ti potřebují k výkonu zaměstnání nebo podnikání v České republice povolení k pobytu a povolení k zaměstnání (výjimku představují bilaterální dohody v oblasti zaměstnanosti). Poslední skupinu představují cizinci (osoby samostatně výdělečně činné), kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění.⁶⁷

Až do roku 1992 byl počet legálně pobývajících cizinců na území České republiky necelých 50 000 osob. Do roku 1997 se počet trvale a dlouhodobě usazených cizinců téměř zčtyřnásobil na více než 200 000 osob. V roce 2000 došlo ke snížení počtu cizinců na území České republiky díky změně legislativních podmínek. Následkem opětovné změny dochází od roku 2001 k nárůstu počtu cizinců. Na konci roku 2008 počet cizinců čítal 438 301.

Poněkud jiný je průběh grafu, který nám ukazuje počty cizinců, kteří se usídlili na území okresu Frýdek-Místek (obr. 11). Od roku 1998 do roku 2001 se počet cizinců snižoval. Od roku 2001 se počet žijících cizinců nepatrně zvyšoval a k poklesu došlo po roce 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie, a došlo ke změně právního postavení na trhu práce pro občany členských států Evropské unie. Od roku 2005 se počet cizinců mírně zvyšuje. Od 31. 12. 2007 do 31. 12. 2008 došlo k největšímu meziročnímu nárůstu obyvatel (o 430 osob).

6.2 Zaměstnanost cizinců

„Zahraniční zaměstnanost je součtem zaměstnanosti občanů EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců, občanů třetích zemí v postavení zaměstnanců a cizinců s živnostenským oprávněním.“⁶⁸ Údaje o zaměstnanosti poskytují databáze úřadů práce, kde jsou evidováni jak občané EU/EHP a Švýcarska, tak také občané třetích zemí.⁶⁹

---

⁶⁷ HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. s. 84–88. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

⁶⁸ POŘÍZKOVÁ, H. *Analýza zahraniční zaměstnanosti v České republice; postavení cizinců na trhu práce a podmínky jejich ekonomické integrace*. s. 8.

⁶⁹ „Mezi cizince evidované na úřadech práce patří: cizinci s povolením k zaměstnání, informace o cizincích ze třetích zemí, kteří nemusejí mít povolení k zaměstnání a zaměstnání občané EU/EHP a Švýcarska. Z této poslední skupiny jsou zvláště vyčleněni občané Slovenska, protože tvoří nejvýznamnější skupinu cizinců na trhu práce.“ HORÁKOVÁ, M. *Zpráva o vývoji pracovních migrací 1993–2006*. s. 24. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

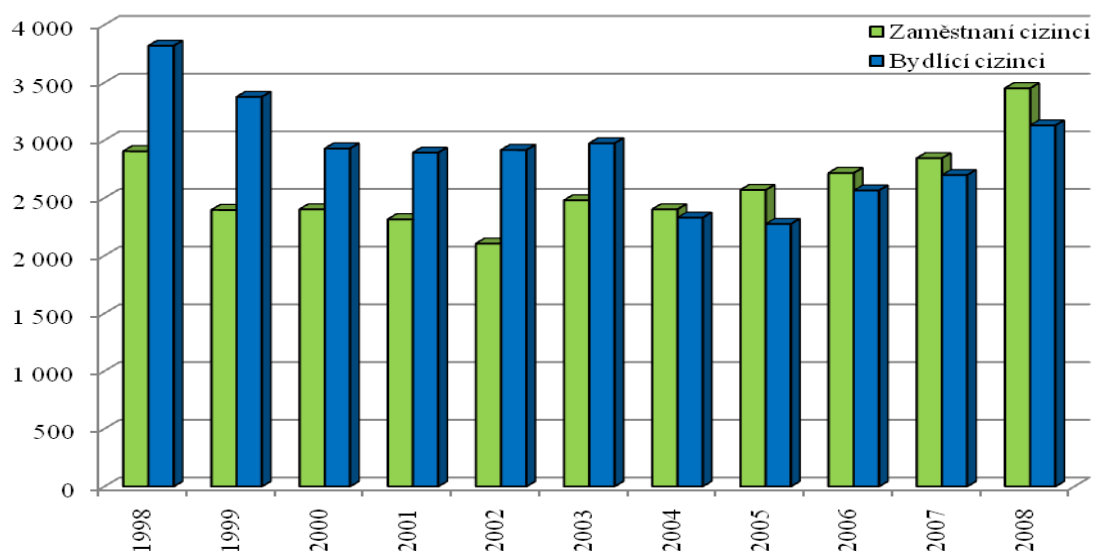

Počet pracujících cizinců na území okresu Frýdek-Místek se během sledovaného období (na obr. 11) pohybuje mezi dvěma až třemi tisíci osob, kdy do roku 2002 počet zaměstnaných osob mírně klesal a následně od tohoto data stoupal.

Okres Frýdek-Místek patří k okresům České republiky s nejnižším podílem zaměstnaných žen (cizinek), k 30. 6. 2008 se okres řadil na 2. místo, hned za okres Karviná.⁷⁰

Při celorepublikovém srovnání okresů s nejvyšším počtem zaměstnaných cizinců patřil okres Frýdek-Místek v roce 1998 na 7. místo a v roce 2008 se umístil na 13. pozici.⁷¹

Obr. 11 Vývoj počtu cizinců zaměstnaných a bydlících v okrese Frýdek-Místek v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost, Počet cizinců v ČR (2008), Cizinci v regionech (2006)*. Vlastní zpracování.

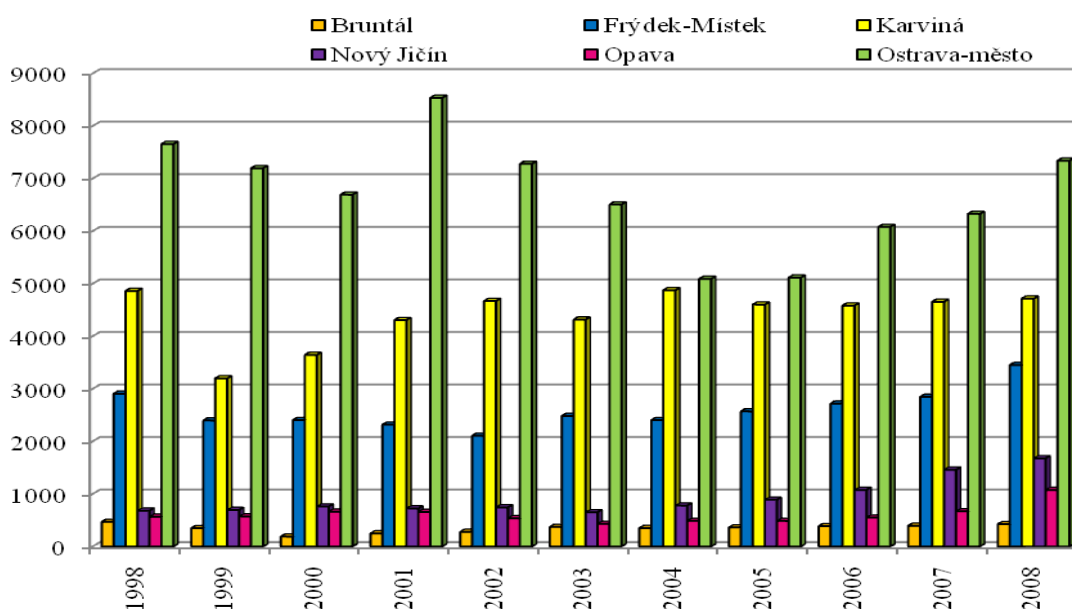
Vývoj počtu zaměstnaných cizinců v okresech Moravskoslezského kraje v letech 1998–2008 (vždy k 31. 12.) znázorňuje obr. 12. Při srovnání počátečního stavu v roce 1998 s koncovým stavem v roce 2008 se vydělily dvě skupiny okresů. Jedny, které měly ke konci sledovaného období na svém území zaměstnáno více cizinců než při počátečním stavu, a naopak ty, které měly zaměstnaných cizinců méně. Mezi první zmiňované patří okres Frýdek-Místek, okres Nový Jičín a okres Opava. Mezi ty druhé

⁷⁰ HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. s. 49–51. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

⁷¹ HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. s. 12–13. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

náleží okresy Ostrava-město, Karviná a Bruntál. Vývoj v jednotlivých letech a okresech je odlišný.

Obr. 12 Vývoj počtu zaměstnaných cizinců v okresech Moravskoslezského kraje v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

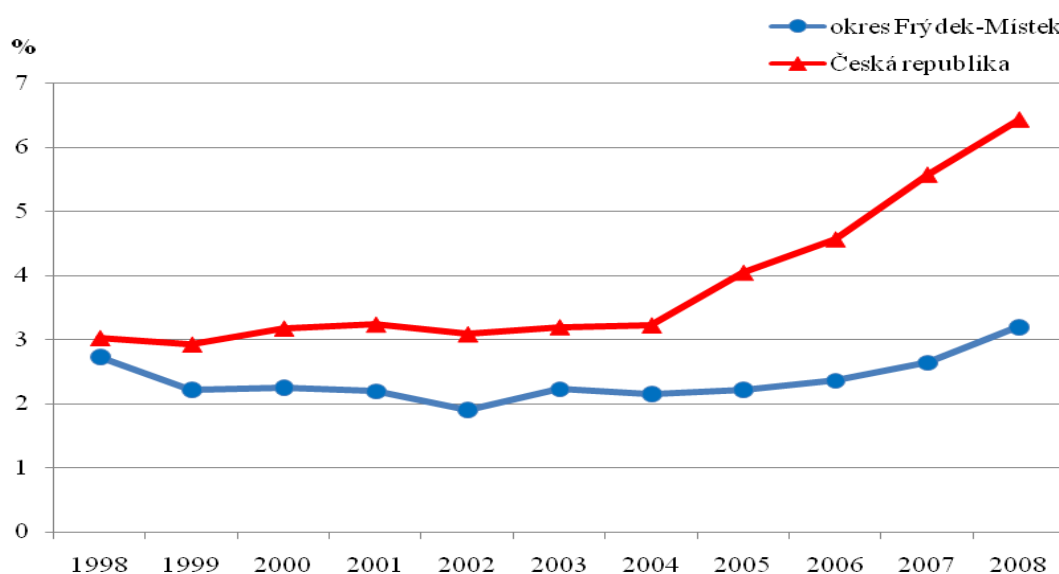

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost (2008), Cizinci v regionech (2006)*. Vlastní zpracování.

Procentuální podíl zaměstnaných cizinců na pracovní síle v okrese Frýdek-Místek pro porovnání s Českou republikou znázorňuje obr. 13. Zatímco procentuální podíl v okrese Frýdek-Místek se pohybuje v rozmezí 1,9–3,2 %, v České republice se během let 1998–2008 zvýšil z 3 % na 6,4 %, tedy o 3,4% bodů.

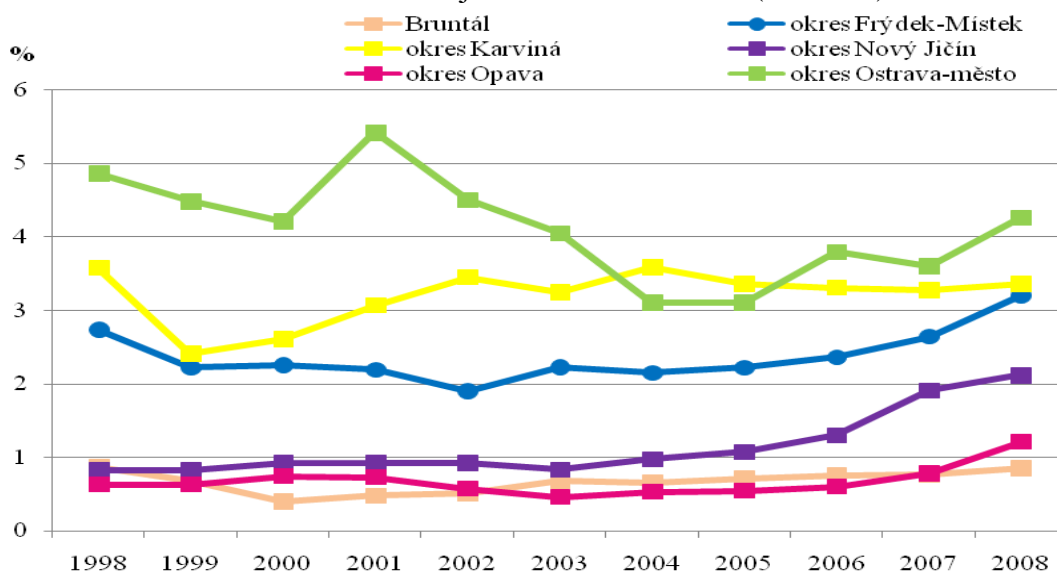
Srovnání vývoje procentuálních podílů zaměstnaných cizinců na pracovní síle v okresech Moravskoslezského kraje ilustruje obr. 14. Je patrné, že vyšší podíl než v okrese Frýdek-Místek se nachází v okresech Ostrava-město a Karviná.

Obr. 13 Vývoj podílu zaměstnaných cizinců na pracovní síle v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost* (2008). Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR Vlastní zpracování.

Obr. 14 Vývoj podílu zaměstnaných cizinců na pracovní síle v okresech Moravskoslezského kraje v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost* (2008). Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Z hlediska státního občanství zaměstnaných cizinců převažují v okrese Frýdek-Místek jednoznačně občané EU/EHP a Švýcarska.⁷²

Druhou nejpočetnější skupinu (z hlediska zaměstnanosti) tvořili občané Polské republiky (k 31. 12. 2008 bylo evidováno 472 osob polské národnosti). Ostatní evidovaní cizinci pocházeli z Bulharska, Velké Británie, Maďarska, Řecka, Německa, Rumunska, Rakouska, Nizozemska, Francie, Španělska, Slovinska, Itálie, Švýcarska, Irska a Litvy.⁷³

6.2.1 Zaměstnaní občané Slovenské republiky

Počet zaměstnaných občanů Slovenské republiky v okrese Frýdek-Místek v roce (vždy k 31. 12.) 1993 byl 1 880 osob, poté jejich počet vzrůstal až do roku 1995, kdy dosáhl počtu 3 270, následně došlo ke snížení zaměstnanosti, kdy v roce 2002 bylo zaměstnáno nejméně občanů Slovenské národnosti během sledovaného období, jednalo se o 1 381 osob. V roce 2003 došlo k nárůstu, následně v letech 2004 a 2005 se počet zase snížil. Od roku 2005 dochází k pozvolnému nárůstu (s nepatrnou výjimkou v roce 2007). Ke konci roku 2008 byl počet zaměstnaných občanů Slovenské republiky téměř srovnatelný s jejich počtem v roce 1993. Okres Frýdek-Místek stále patří k okresům s nejvyšší zaměstnaností občanů Slovenské republiky. V roce 1998 se okres řadil na 5. místo v rámci okresů České republiky s největším počtem zaměstnaných občanů SR, ke konci roku 2007 okres klesl na 9. místo.

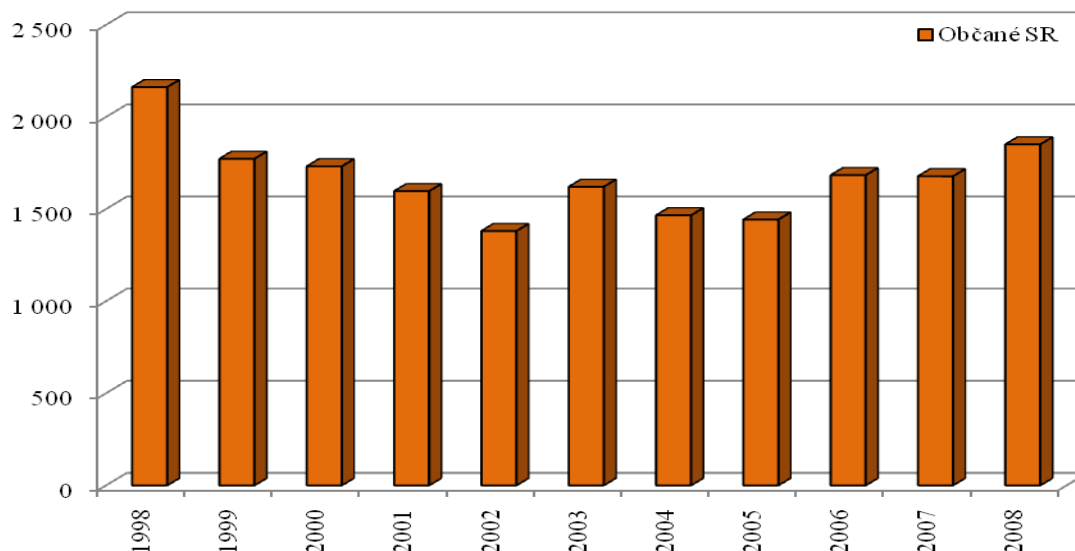
Srovnání vývoje počtu občanů Slovenské republiky zaměstnaných v jiných okresech Moravskoslezského kraje ukazuje obr. 16. Pokud srovnáme počáteční rok 1998 a koncový rok 2008 (vždy k 31. 12.), došlo téměř u všech okresů k postupnému úbytku zaměstnaných občanů SR (jedinou výjimku představuje počet Slováků v okrese Nový Jičín). Obdobný počet občanů slovenské národnosti se nachází v okresech Frýdek-Místek a Karviná. Zatímco počet zaměstnaných Slováků v okrese Karviná byl v roce 1998 vyšší než v okrese Frýdek-Místek, k 31. 12. 2008 byl vyšší počet Slováků zaměstnán v okrese Frýdek-Místek.

---

⁷² *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 38.

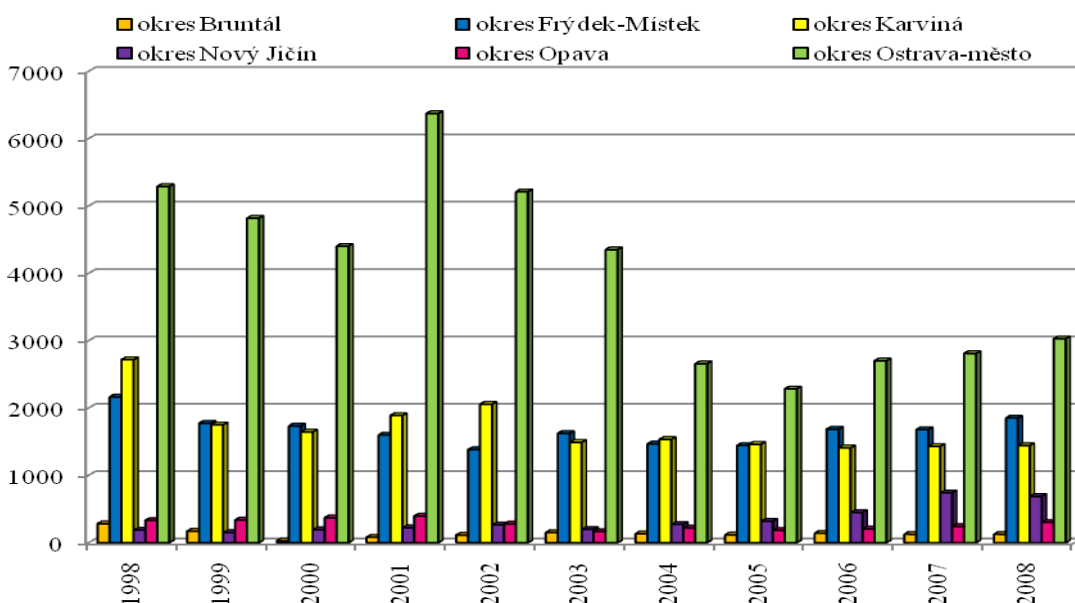
⁷³ *Tamtéž*, s. 38.

Obr. 15 Vývoj počtu občanů SR zaměstnaných v okrese Frýdek-Místek v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. Vlastní zpracování.

Obr. 16 Vývoj počtu občanů SR zaměstnaných v okresech Moravskoslezského kraje v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost (2008)*. Vlastní zpracování.

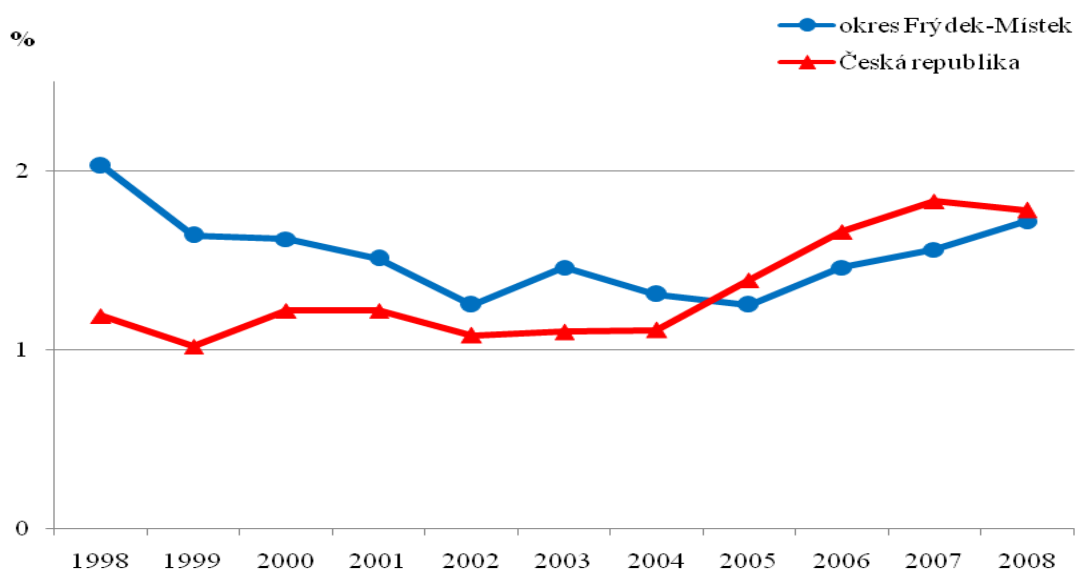
Podíl Slováků na celkovém počtu zaměstnaných cizinců v okrese Frýdek-Místek je stále výrazný (příl. 16). V roce 1998 se občané Slovenské republiky podíleli na zaměstnanosti cizinců v okrese Frýdek-Místek ze 74 %. K 31. 12. 2008 se podíl snížil a tvořil 54 %. Podíl Slováků na celkové zaměstnanosti v okrese se během let 1998–2008 snížil o 21%bodů.

Obdobný vývoj se udál v České republice, když se počet zaměstnaných Slováků zvýšil z 61 320 (k 31. 12. 1998) na 100 223 (k 31. 12. 2008) při současném zvýšení počtu zaměstnaných cizinců z 156 209 (k 31. 12. 1998) na 361 709 (k 31. 12. 2008). Tak se podíl pracovní síly ze Slovenské republiky na celkovém počtu zaměstnaných cizinců snížil z 39 % na 28 %, tedy o 11%bodů. Na závěr lze konstatovat, že zaměstnanost občanů slovenské národnosti na celkové zaměstnanosti cizinců v okrese Frýdek-Místek je stále vyšší než v České republice. Velkou měrou se na tom podílí blízkost státních hranic se Slovenskou republikou.

Při porovnání procentuálních podílů zaměstnaných Slováků na pracovní síle v okrese Frýdek-Místek a v České republice pozorujeme dvě zcela odlišné křivky. Procentuální podíl v okrese Frýdek-Místek se od roku 1998 až do roku 2005 neustále snižoval - s výjimkou roku 2003. V roce 2005 byl poprvé vyšší procentuální podíl u České republiky. Od roku 2005 procentuální podíl zaměstnaných Slováků v okrese Frýdek-Místek roste, ale stále se nachází pod procentuálním podílem České republiky. Procentuální podíl zaměstnaných Slováků v České republice od roku 2004 roste (s mírným poklesem zaznamenaným k 31. 12. 2008). Během let 1998–2004 byl vývoj poměrně vyrovnaný a pohyboval se v rozmezí 1–1,5 %.

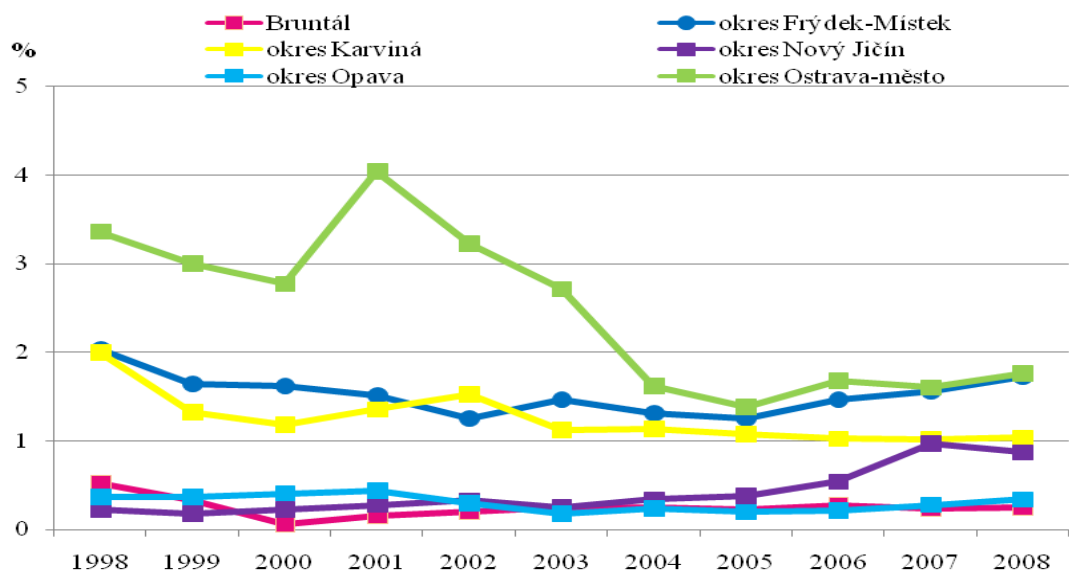
Mnohem výraznější je srovnání vývoje procentuálních podílů zaměstnaných občanů Slovenské národnosti na pracovní síle v okresech Moravskoslezského kraje. Ve všech okresech kromě okresu Nový Jičín dochází ve sledovaném období ke snížení podílu zaměstnaných Slováků na pracovní síle. Okres Ostrava-město má vyšší podíl zaměstnaných občanů slovenské národnosti na pracovní síle než okres Frýdek-Místek, a to v letech 1998–2008. Podíly u ostatních okresů jsou nižší než v okrese Frýdek-Místek. Pouze v roce 2002 vykazoval okres Karviná vyšší podíl než okres Frýdek-Místek.

Obr. 17 Vývoj podílu zaměstnaných občanů SR na pracovní síle v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR*. Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Obr. 18 Vývoj podílu zaměstnaných občanů SR na pracovní síle v okresech Moravskoslezského kraje v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR*. Měsíční výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

6.2.2 Cizinci s živnostenským oprávněním

Počet cizinců, kteří získali živnostenské oprávnění během let 1998–2008 (vždy k 31. 12.) v okrese Frýdek-Místek, je téměř vyrovnaný a pohybuje se v rozmezí 400–500 osob za rok (obr. 19).

Podíl žen k 30. 6. 2008 představoval necelých 17 %, což okres Frýdek-Místek zařadilo na 3. místo v rámci okresů České republiky s nejnižším podílem žen s živnostenským oprávněním.

6.2.3 Cizinci s povolením k zaměstnání

Povolení zaměstnávat cizince vydává úřad práce podle situace na místním trhu práce. Při sledování vývoje v okrese Frýdek-Místek v letech 1998–2008 lze sledovat proměnlivý vývoj. Od roku 1999 do roku 2003 dochází k nárůstu povolení, poté dochází k prudkému poklesu. Od tohoto roku se počet povolení k zaměstnání pro cizince ze třetích zemí zvyšuje.

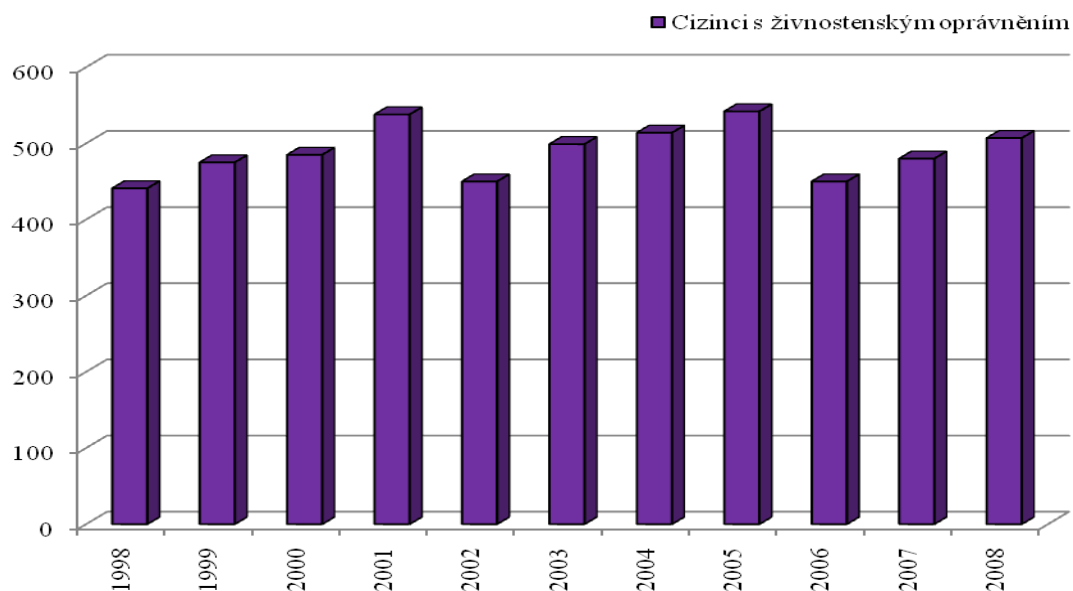
Ve srovnání se stavem k 31. 12. 2007 došlo k nárůstu povolení k 31. 12. 2008 o 303. Rozhodujícím vlivem se na navýšení podílela výstavba automobilky HMMC v průmyslové zóně Nošovice, kdy byla vydána povolení zejména občanům Korejské republiky.⁷⁴

---

⁷⁴ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 38.

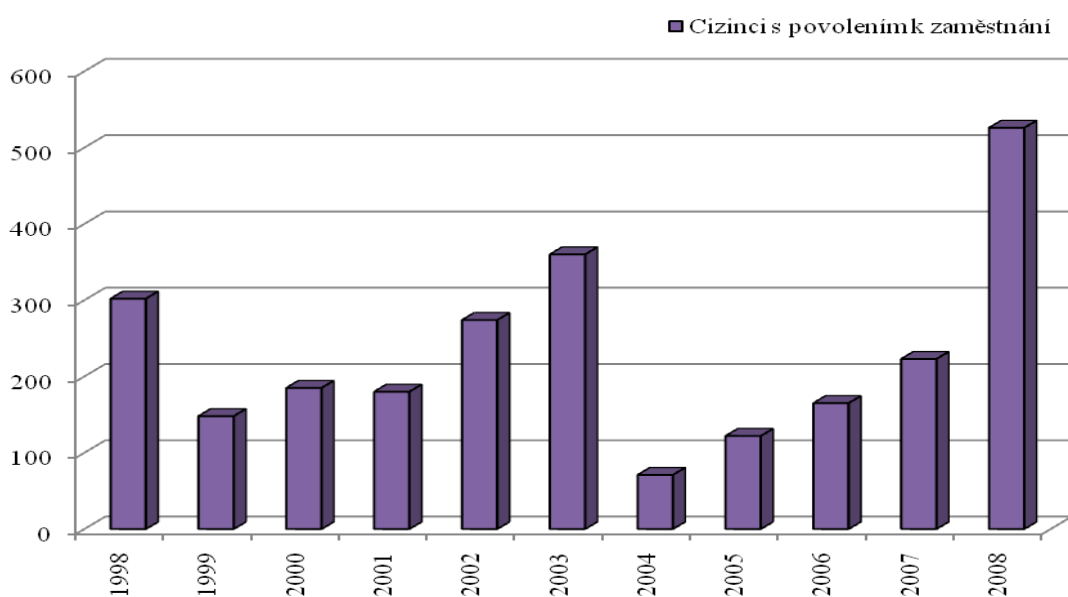

Obr. 19 Vývoj počtu cizinců s živnostenským oprávněním v okrese Frýdek-Místek v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost* (2008). Vlastní zpracování.

Obr. 20 Vývoj počtu cizinců s povolením k zaměstnání v okrese Frýdek-Místek v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. Vlastní zpracování.

6.2.4 Nelegální zaměstnávání cizinců

Nelegální zaměstnávání cizinců se blíží pojmu nelegální práce⁷⁵, který definuje zákon o zaměstnanosti 435/2004 Sb. § 5 e).⁷⁶

Cizinci jsou nejčastěji zaměstnaní v profesích, které většinou nevyžadují kvalifikaci (mytí nádobí, úklid, pomocná pracovní síla, dělník v potravinářském průmyslu, stavebnictví, svářeč, betonář, kovoobráběč apod.), ale uplatňují se také v různých odvětvích ekonomických činností (např. zahradnictví, zpracovatelský průmysl, stavebnictví, ubytování a stravování, obchod, zemědělství, osobní služby apod.).⁷⁷ Nelegální práce se tedy soustřeďuje do odvětví, kde je vysoká spotřeba pracovních sil a nevelké zisky.⁷⁸

Odhady počtu nelegálně ekonomických činných cizinců v České republice se pohybují ve velmi širokém rozmezí mezi 10 000–500 000 osob.⁷⁹

---

⁷⁵ „O nelegální práci se jedná 1.) pokud fyzická osoba nevykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy, nejde-li o manžela nebo dítě této fyzické osoby, nebo 2.) pokud fyzická osoba-cizinec vykonává práci v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, je-li podle tohoto zákona vyžadováno, nebo v rozporu s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání ve zvláštních případech (dále jen „zelená karta“) vydaným podle zvláštního právního předpisu 9a) nebo bez zelené karty, je-li podle tohoto zákona vyžadována; to neplatí v případě převedení na jinou práci podle § 41 odst. 1 písm. c) zákoníku práce.“ In *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/z_435_2004>.

⁷⁶ DRBOHLAV, D. *Terminologické, konceptuální a metodické pojetí zkoumané problematiky*. s. 14.

⁷⁷ HORÁKOVÁ, M.: *Cizinci na trhu práce v České republice v letech 1994–2004*. s. 26. In *Výzkumný ústav práce a sociálních věcí* [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

⁷⁸ FASSMANN, M. *Charakter trhu práce na černo a situace v Česku*. s. 64.

⁷⁹ DRBOHLAV, D.; LACHMANOVÁ, L. *Hlavní zjištěné poznatky*. s. 248.

7 Závěr

Strategie regionálního rozvoje České republiky jako základní dokument politiky regionálního rozvoje zařazuje okres Frýdek-Místek od roku 2001 k regionům strukturálně postiženým.⁸⁰ Tyto regiony jsou charakteristické vysokým zastoupením průmyslu, jejich průmyslová základna prochází restrukturalizací a poklesem, spojeným s nadprůměrnou nezaměstnaností. Okres Frýdek-Místek má dlouhodobě vyšší podíl zaměstnaných v průmyslu na celkové zaměstnanosti než podíl v České republice, vyšší míru nezaměstnanosti, vyšší počet uchazečů na jedno volné pracovní místo atd. Že je zařazen právem mezi tyto regiony, dokazují předcházející kapitoly.

Je obtížné zpracovat obecnější prognózu očekávaných tendencí⁸¹ ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2009 v okrese Frýdek-Místek. Očekává se prohloubení vlivu světové hospodářské a finanční krize, proto se Ministerstvo práce a sociálních věcí rozhodlo podpořit podniky, které čelí nepříznivé ekonomické situaci. Od 23. března 2009 je možno podávat žádosti o zapojení do projektu „Vzdělávejte se!“⁸² a grantu „Školení je šance“⁸³. V obou aktivitách mají zaměstnavatelé možnost získat při splnění určitých kritérií finanční prostředky (které jsou spolufinancovány z Evropského sociálního fondu). Tyto prostředky mají být využity na školení zaměstnanců i na náhradu mzdových nákladů zaměstnanců po dobu jejich účasti na školení.

V případě pokračující krize je velice pravděpodobné omezování zaměstnanosti, příp. ukončení činnosti mnoha firem (např. v textilce Slezan⁸⁴, která je od února letošního roku v konkurzu, věřitelský výbor rozhodl, že práce bude i nadále pokračovat alespoň do září - z 259 zaměstnanců k 1. dubnu má zůstat do září 117 zaměstnanců).

---

⁸⁰ MMR [online]. 2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupné z URL <<http://www.mmr.cz/>>.

⁸¹ *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008*. s. 62–63.

⁸² *Evropský sociální fond, ESF v ČR* [online]. 2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupné z URL <<http://www.esfcr.cz/>>.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Slezan má práci do září. In MF Dnes – severní Morava a Slezsko, 22. 4. 2009, MFDnes on-line [online]. 2009 [cit. 2009-04-23]. Dostupné z URL <<http://mfdnes.newtonit.cz/>>.

Největší vliv na zaměstnanost pravděpodobně bude mít nově vybudovaný automobilový průmysl v průmyslové zóně Nošovice. Zde automobilka Hyundai⁸⁵, která od začátku roku omezila v některých dnech výrobu, nebo nechala zaměstnance doma s náhradou mzdy, uvedla, že začal nábor zaměstnanců pro druhou směnu, kterou hodlá spustit v květnu.

Rovněž se předpokládá růst nezaměstnanosti. K 31. 3. 2009 ve srovnání se stavem k 31. 12. 2008 došlo k růstu míry nezaměstnanosti o 2,2% bodů, z 5,9 % na 8,1 %. Ve srovnání s ostatními okresy Moravskoslezského kraje měl okres Frýdek-Místek k 31. 3. 2009 nejnižší míru nezaměstnanosti (stejně jako tomu bylo na konci roku 2008). V České republice míra nezaměstnanosti vzrostla z 6,0 % na 7,7 %, tedy „jen“ o 1,7% bodů. Počet uchazečů o zaměstnání v okrese Frýdek-Místek se zvýšil o cca 2 200 osob (k 31. 3. 2009) ve srovnání s koncem roku, kdy bylo evidováno 6 814 uchazečů. Naopak razantně ubylo volných pracovních míst, a tudíž vzrostl počet uchazečů na 1 volné pracovní místo. Podle odhadu bude docházet k zvyšování podílu uchazečů o zaměstnání z problematických skupin (zejm. osoby nad 50 let a osoby s handicapem) a také se bude zvyšovat počet uchazečů o zaměstnání, kteří využívají sociálního systému. V důsledku nedostatku poptávky se bude zvyšovat nabídka pracovních sil různých profesí i počty absolventů.

---

⁸⁵ Hyundai vyrobil dvacet tisíc aut. In MF Dnes – severní Morava a Slezsko, 8. 4. 2009, MFDnes on-line [online]. 2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupné z URL <<http://mfdnes.newtonit.cz/>>.

8 Shrnutí

Cílem této diplomové práce je zhodnotit situaci a vývoj na trhu práce v okrese Frýdek-Místek od roku 1989 do roku 2008. Situace v okrese je porovnávána se situací v České republice. Práce popisuje změny ve struktuře zaměstnaných i nezaměstnaných, postavení problematických skupin a cizinců na trhu práce v okrese Frýdek-Místek. Na konci je naznačen očekávaný vývoj na trhu práce v roce 2009.

Klíčová slova: trh práce, zaměstnanost, nezaměstnanost, okres Frýdek-Místek

Summary

The objective of this thesis is to evaluate the situation and developments of the labour market in the district of Frýdek-Místek from 1989 to 2008. Situation in the district is compared with the situation in the Czech Republic. This thesis describes changes in the structure of employed and unemployed, the positions of problematic groups and foreigners in the labour market in the district of Frýdek-Místek. At the end is indicated the expectation of development in the labour market in 2009.

Key words: labour market, employment, unemployment, district of Frýdek-Místek

Seznam použitých zkratk

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČSR	Československá republika
ČSSR	Československá socialistická republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
HMMC	Huyn dai Motor Manufacturing Czech s. r. o.
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MN	Míra nezaměstnanosti
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
OZP	Osoby se zdravotním postižením
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SR	Slovenská republika
TOK	Textilní, oděvní a kožedělný průmysl
UoZ	Uchazeči o zaměstnání
ÚP	Úřad práce
ÚSO	Úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	Úplné střední vzdělání
VPM	Volná pracovní místa
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VŽKG	Vítkovické železářny Klementa Gottwalda

Použitá literatura a zdroje

CAZES, S.; NEŠPOROVÁ, A. *Transformace trhů práce střední a východní Evropy: Pružnost trhu a ochrana pracovníka*. 1. vyd. Praha: MPSV, 2003. 152 s. ISBN 80-86552-78-0.

DRBOHLAV, D. *Terminologické, konceptuální a metodické pojetí zkoumané problematiky*. In DRBOHLAV, D. (ed.) *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: (Česko v evropském kontextu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 311 s. ISBN 978-80-246-1552-3.

DRBOHLAV, D.; LACHMANOVÁ, L. *Hlavní zjištěné poznatky*. In DRBOHLAV, D. (ed.) *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: (Česko v evropském kontextu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 311 s. ISBN 978-80-246-1552-3.

FASSMANN, M. *Charakter trhu práce na černo a situace v Česku*. In DRBOHLAV, D. (ed.) *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: (Česko v evropském kontextu)*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008. 311 s. ISBN 978-80-246-1552-3.

HÁLA, J.; RUDOLF, V. *Regionální politika zaměstnanosti při strukturálních změnách v krizových regionech*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2000. 58 s.

HALÁSKOVÁ, R. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita Ostrava, 2001. 93 s. ISBN 80-7042-595-4.

HORÁKOVÁ, M. *Cizinci na trhu práce v České republice v letech 1994–2004*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2005. 35 s.

HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní migrace a migrace cizí pracovní síly*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2003. 153 s.

- HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR, Bulletin č. 21*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2008. 64 s.
- HORÁKOVÁ, M. *Současný vývoj pracovních migrací a trh práce v České republice*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2001. 24 s.
- HORÁKOVÁ, M. *Trendy ve vývoji mezinárodních pracovních migrací v České republice*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2002. 65 s.
- HORÁKOVÁ, M. *Zpráva o vývoji pracovních migrací 1993–2006*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2007. 97 s.
- JÍROVÁ, H. *Trh práce a politika zaměstnanosti*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 95 s. ISBN 80-7079-635-9.
- KLEČKOVÁ, Z. a kol. *Krajinou Frýdecko-Místecka*. Frýdek-Místek: Tiskárna Kleinwächter. 47 s.
- KOTRUSOVÁ, M. *Opatření politiky zaměstnanosti při další realizaci strukturálních přeměn ekonomiky*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1998. 91 s.
- MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.
- MAREŠ, P.; VYHLÍDAL, J. *Měníci se rizika a šance na trhu práce: Analýza postavení a šancí vybraných rizikových skupin na trhu práce*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2006. 67 s.
- MAREŠ, P.; SIROVÁTKA, T.; VYHLÍDAL, J. *Nezaměstnaní na trhu práce*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2002. 62 s.
- POŘÍZKOVÁ, H. *Analýza zahraniční zaměstnanosti v České republice; postavení cizinců na trhu práce a podmínky jejich ekonomické integrace*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2008. 76 s.

SIROVÁTKA, T. *Politika pracovního trhu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1995. 171 s. ISBN 80-210-1251-x.

ŠIMEK, M. *Trh práce*. 1.vyd. Ostrava: Vysoká škola podnikání, 2005. 75 s. ISBN 80-86764-26-5.

TONEV, P.; TOUŠEK, V. *Změny ve struktuře zaměstnanosti v regionech České republiky*. In VITURKA, M. (ed.) a kol. *Vybrané aspekty kvality podnikatelského prostředí jako výchozího faktoru efektivnosti regionálních rozvojových projektů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 169 s. ISBN 80-210-2813-0.

TOUŠEK, V. *Geografické aspekty transformace českého průmyslu po roce 1989*. Bratislava 2004. Habilitační práce na Přírodovědecké fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě.

TVRDÝ, L. a kol. *Trh práce a vzdělanost v regionálním kontextu*. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2007. 222 s. ISBN 978-80-248-1665-4.

VÁCLAVÍKOVÁ, A. *Problémy průmyslové zaměstnanosti v českých zemích (1945-1992)*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 1998. 84 s. ISBN 80-7248-009-X.

WEISMANNOVÁ, H. a kol. *Ostravsko*. In: MACKOVČIN, P. a SEDLÁČEK, M. (eds.) *Chráněná území České republiky, svazek X*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky a EkoCentrum Brno, 2004. 454 s. ISBN 80-86064-67-0.

Cizinci v ČR. ČSÚ.

Databáze „Průmyslové provozovny k 31. 12. 1989“, ČSÚ, 1990.

Databáze „Největší průmysloví zaměstnavatelé v Moravskoslezském kraji“, Centrum pro regionální rozvoj MU, Brno 2007.

Dojížděka do zaměstnání a škol. Okres Frýdek-Místek. SLDB k 1. 3. 2001. ČSÚ.

Pracovníci a mzdové fondy socialistického sektoru národního hospodářství v krajích a okresech podle odvětví národního hospodářství v ČSR za rok 1989. ČSÚ, Praha 1990.

Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2004, 2005, 2006, 2007, 2008.

Úřad práce ve Frýdku-Místku.

Statistická ročenka České republiky 2008. ČSÚ, 2009.

Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2008. ČSÚ, 2009.

Český statistický úřad [online]. 2009 [cit. 2009-03-15]. Dostupné z URL <<http://www.czso.cz>>.

Evropský sociální fond, ESF v ČR [online]. 2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupné z URL <<http://www.esfcr.cz/>>.

CHKO Beskydy [online]. 6. 1. 2008 [2009-03-31]. Dostupné z URL <<http://nature.hyperlink.cz/Beskydy/index.htm>>.

Integrovaný portál MPSV [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://portal.mpsv.cz/>>.

MFDnes on-line [online]. 2009 [cit. 2009-04-23]. Dostupné z URL <<http://mfdnes.newtonit.cz/>>.

MMR [online]. 2009 [cit. 2009-04-20]. Dostupné z URL <<http://www.mmr.cz/>>.

Oficiální stránky statutárního města Frýdek-Místek [online]. 2009 [cit. 2009-04-16]. Dostupné z URL <<http://www.frydek-mistek.cz/>>.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí [online]. 2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupné z URL <<http://www.vupsv.cz/>>.

Seznam příloh

Příl. 1

Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky (k 31. 12. 2004)

Příl. 2

Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky (k 31. 12. 2007)

Příl. 3

Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v okresech České republiky (k 31. 12. 2004)

Příl. 4

Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v okresech České republiky (k 31. 12. 2007)

Příl. 5

Míra nezaměstnanosti v regionech okresu Frýdek-Místek

Příl. 6

Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek (k 31. 12. 2004)

Příl. 7

Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek (k 31. 12. 2007)

Příl. 8

Obce v okrese Frýdek-Místek dle správních obvodů ORP Frýdlant nad Ostravicí,
Frýdek-Místek, Jablunkov, Třinec

Příl. 9

Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Příl. 10

Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek v letech 2004–2008 (k 31. 12.)
(pokračování)

Příl. 11

Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek

Příl. 12

Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek (pokračování)

Příl. 13

Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek (pokračování)

Příl. 14

Podíl osob zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 (nahore) a k 31. 12. 2008 (dole)

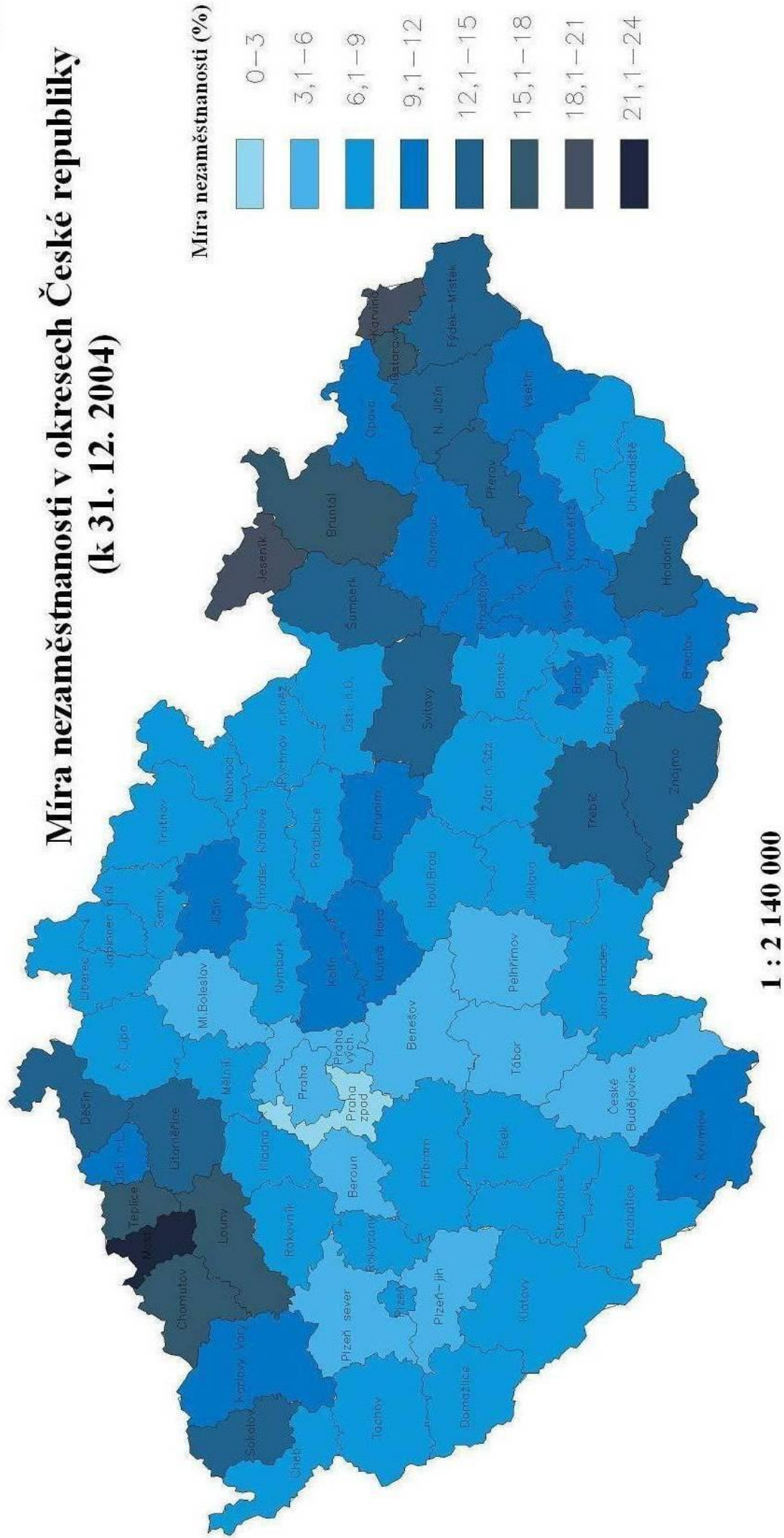
Tab. 15

Struktura volných pracovních míst, uchazečů o zaměstnání podle vzdělanosti v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Příl. 16

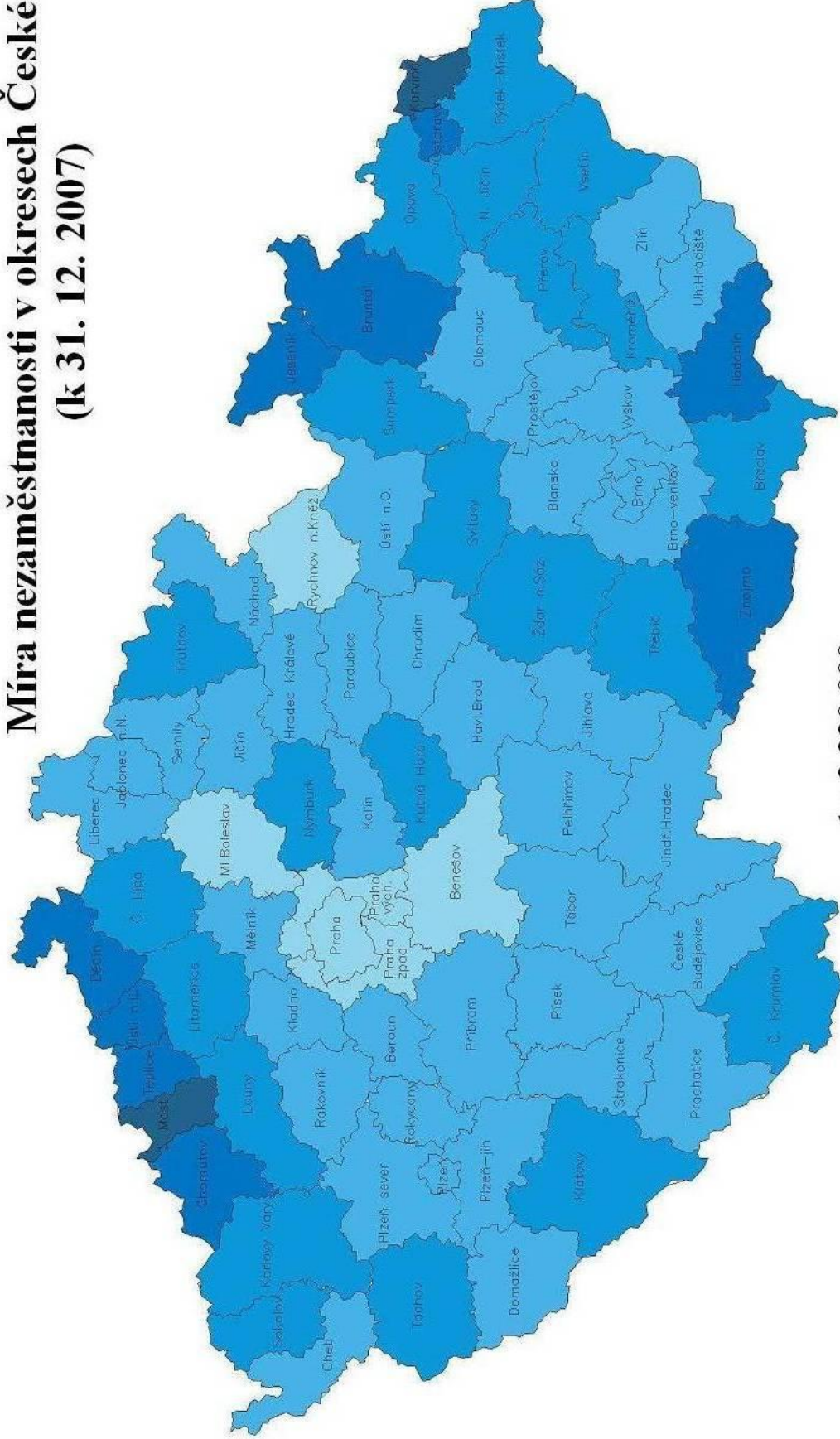
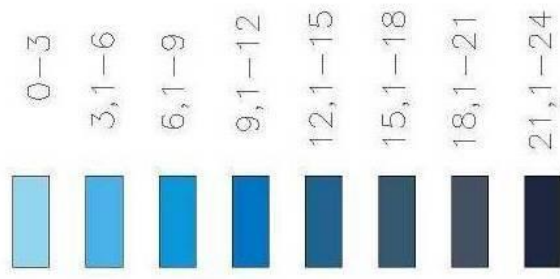
Vývoj podílu občanů SR na celkové zaměstnanosti cizinců v okrese Frýdek-Místek (nahore) a v České republice (dole) v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky (k 31. 12. 2004)

Míra nezaměstnanosti v okresech České republiky (k 31. 12. 2007)

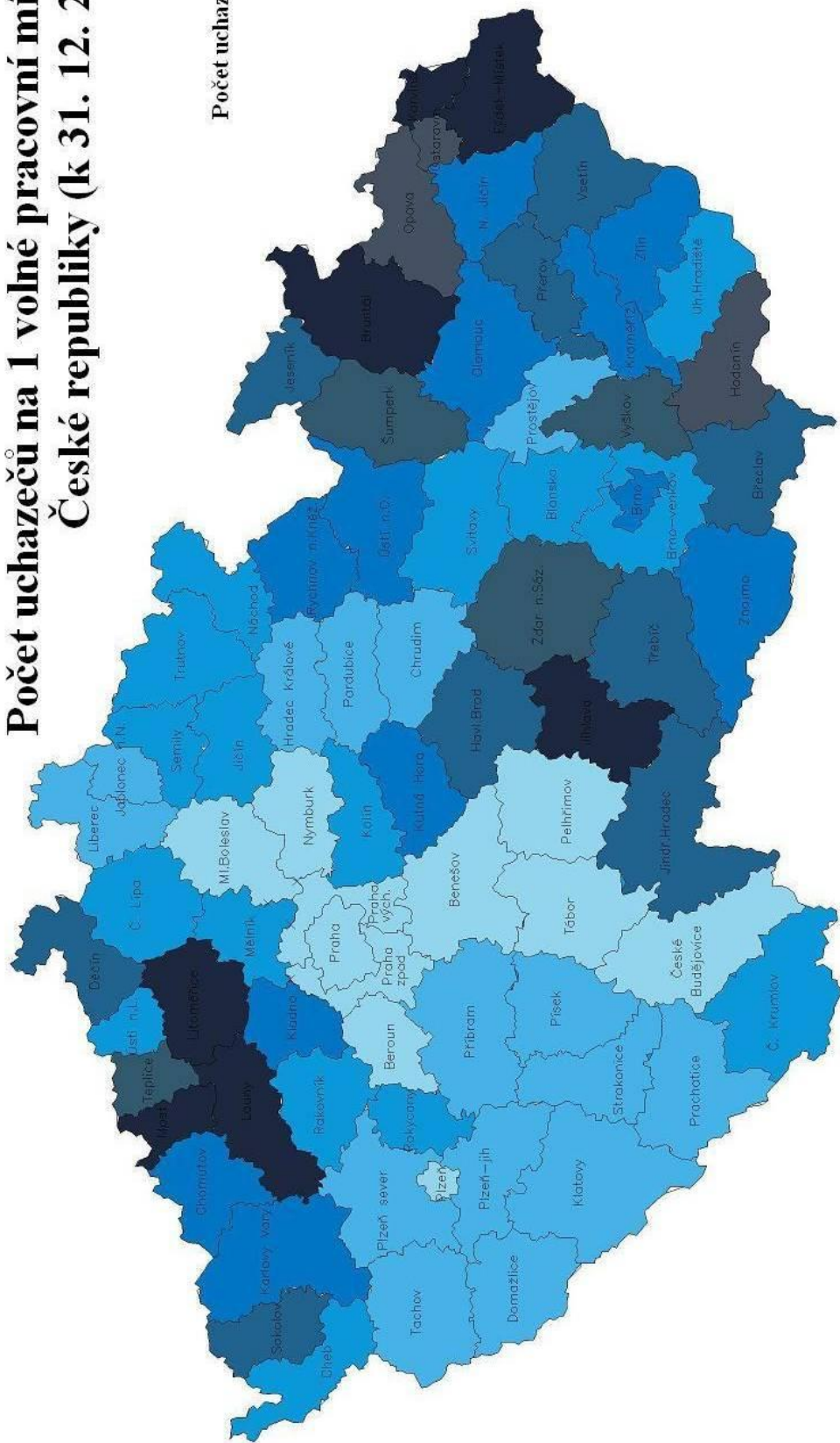
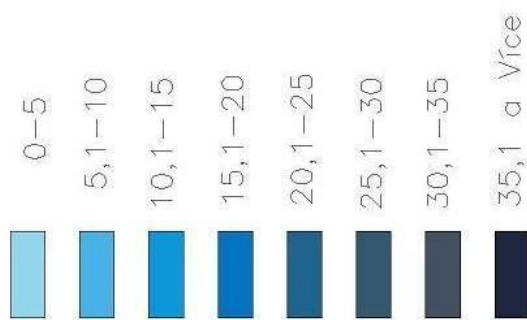
Míra nezaměstnanosti (%)

1 : 2 220 000

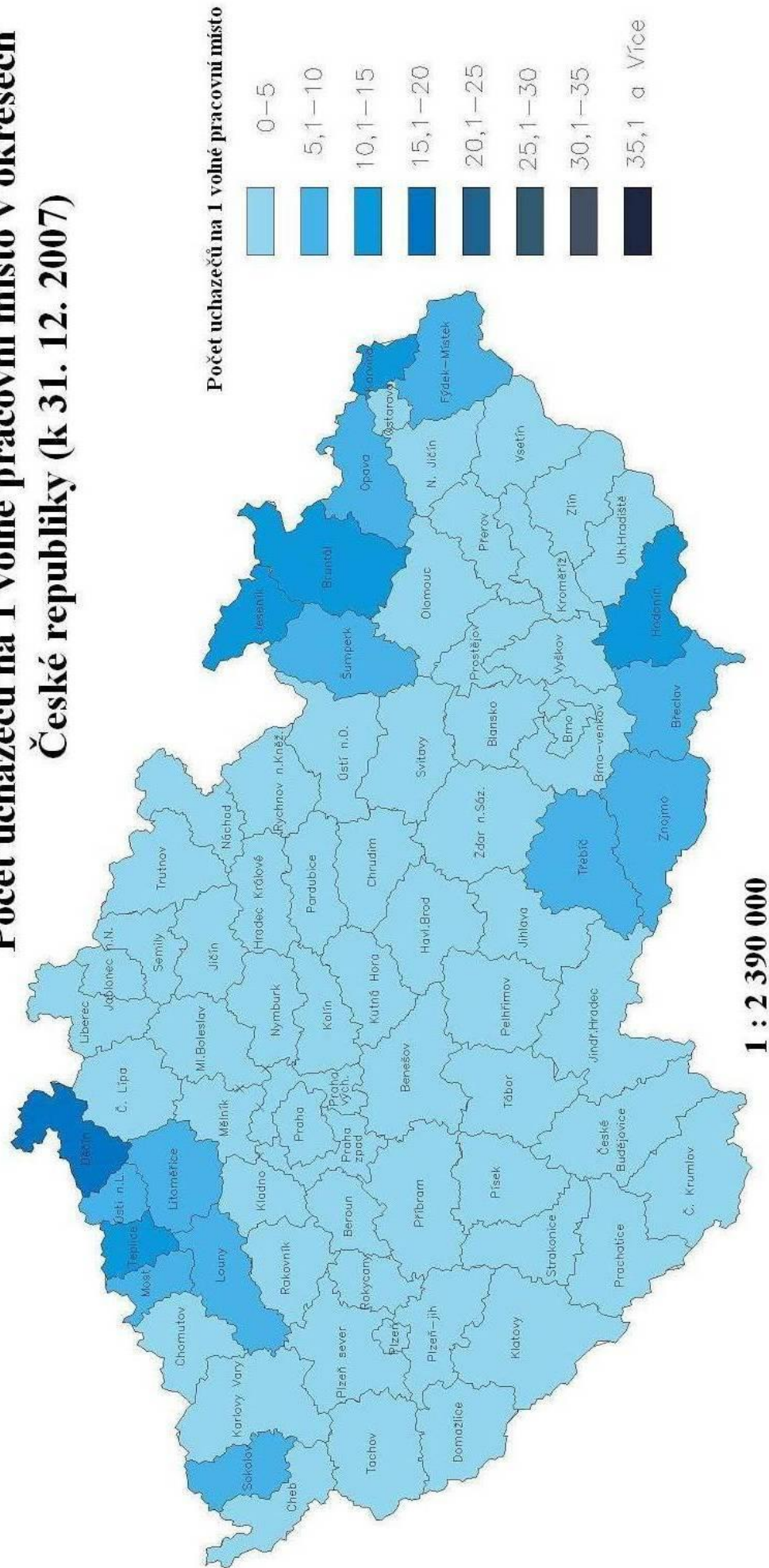
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v okresech České republiky (k 31. 12. 2004)

Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo

1 : 2 340 000

Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v okresech České republiky (k 31. 12. 2007)

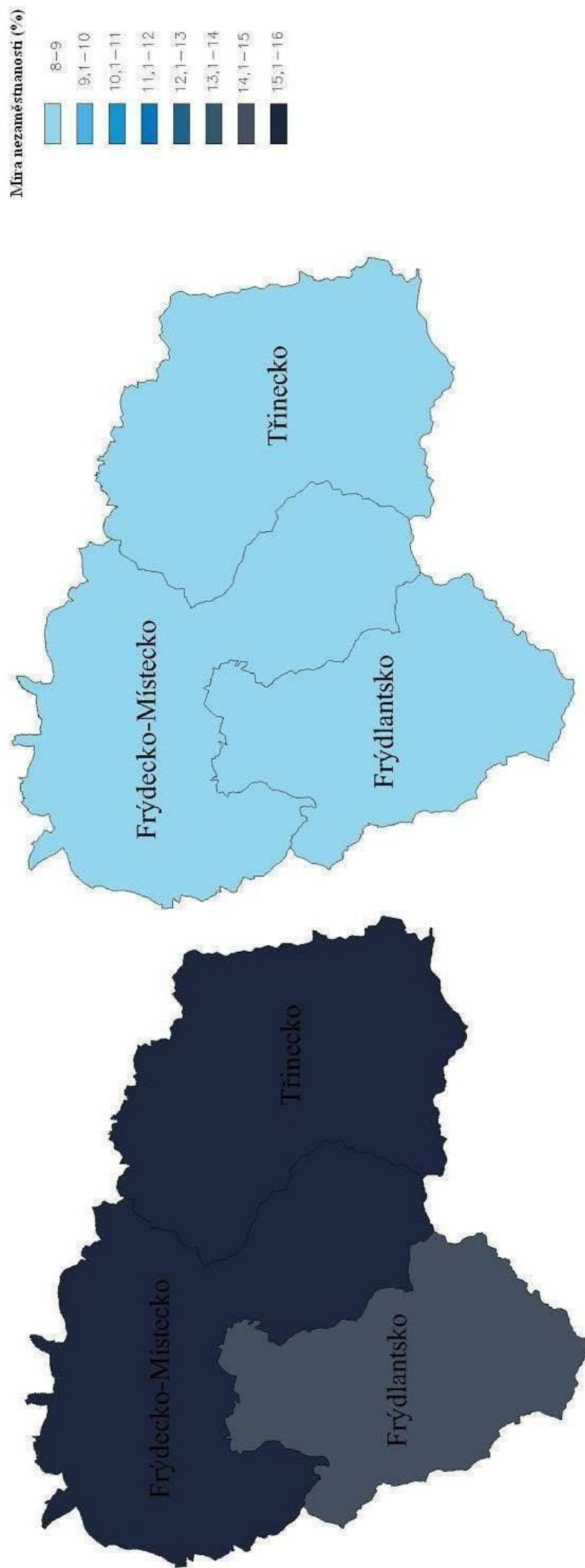

Míra nezaměstnanosti v regionech okresu Frýdek-Místek

Stav k 31. 12. 2004

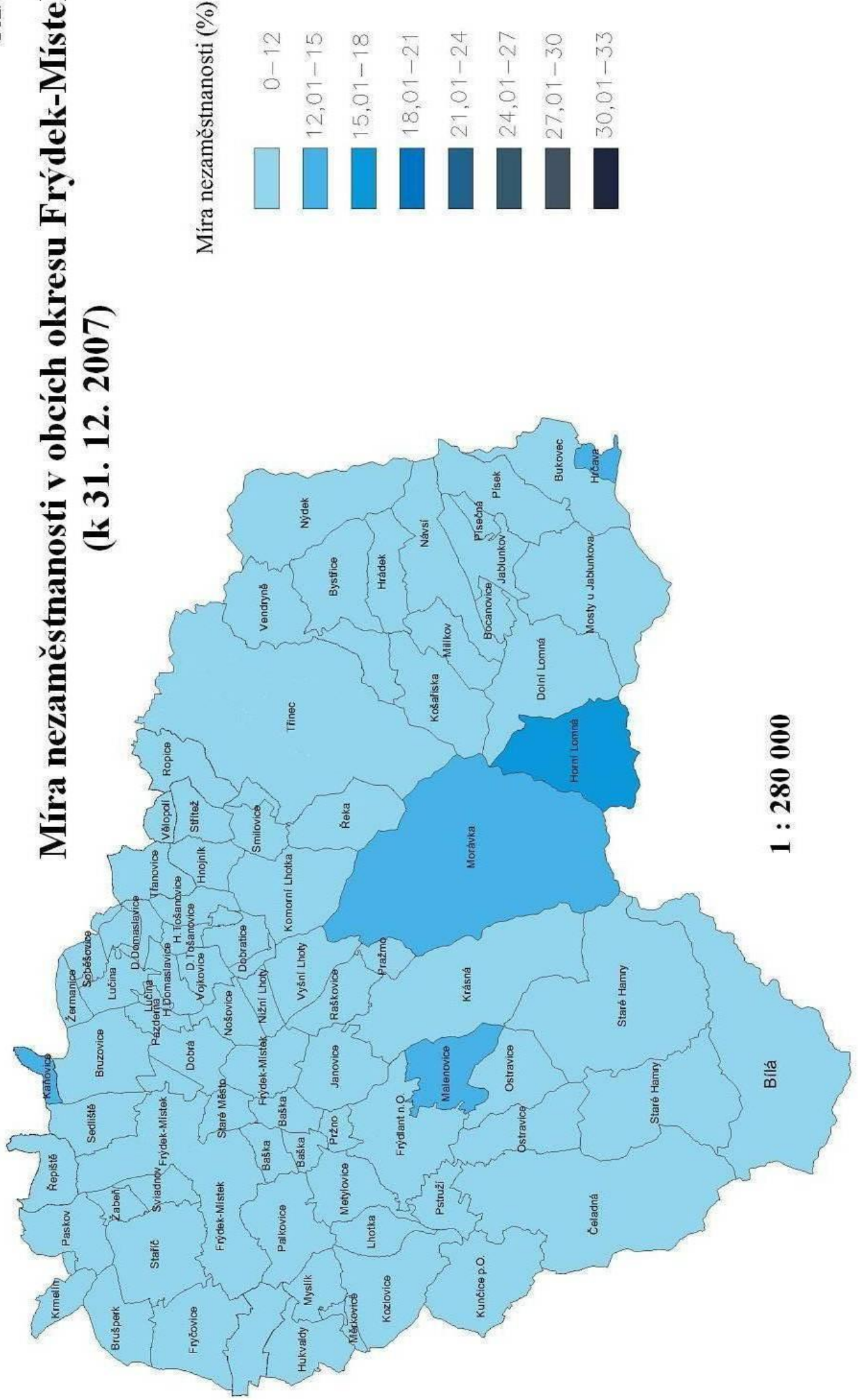
Stav k 31. 12. 2007

1 : 470 000

Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek (k 31. 12. 2007)

1 : 280 000

**Obce v okrese Frýdek-Místek dle správních obvodů ORP Frýdek-Místek,
Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov a Třinec**

Obce správního obvodu

ORP (POU) Frýdlant nad Ostravicí

Bílá
Čeladná
Frýdlant nad Ostravicí
Janovice
Kunčice pod Ondřejníkem
Malenovice
Metylovice
Ostravice
Pržno
Pstruží
Staré Hamry

Obce správního obvodu

ORP (POU) Jablunkov

Bocanovice
Bukovec
Dolní Lomná
Horní Lomná
Hrádek
Hrčava
Jablunkov
Milíkov
Mosty u Jablunkova
Návsí
Písečná
Písek

Obce správního obvodu

ORP (POU) Třinec

Bystřice
Hnojník
Komorní Lhotka
Košařiska
Nýdek
Řeka
Ropice
Smilovice
Střítež
Třinec
Vělopolí
Vendryně

Obce správního obvodu

ORP (POU) Frýdek-Místek

Baška
Brušperk
Bruzovice
Dobratice
Dobrá
Dolní Domaslavice
Dolní Tošanovice
Fryčovice
Frýdek-Místek
Horní Domaslavice
Horní Tošanovice
Hukvaldy
Kaňovice
Kozlovice
Krásná
Krmelín
Lhotka
Lučina
Morávka
Nižní Lhoty
Nošovice
Palkovice
Paskov
Pazderna
Pražmo
Raškovice
Řepiště
Sedliště
Soběšovice
Staré Město
Staříč
Sviadnov
Třanovice
Vojkovice
Vyšní Lhoty
Žabeň
Žermanice

Tab. 1 Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek v letech 2004–2008
(k 31. 12.)

	2004	2005	2006	2007	2008
Region Frýdecko-Místecko	15,4	13,0	10,9	8,3	6,4
Baška	15,0	12,8	10,6	6,9	6,1
Brušperk	11,1	10,8	7,6	5,3	4,7
Bruzovice	13,2	11,3	10,1	6,7	4,6
Dobratice	13,0	11,6	9,0	7,6	5,7
Dobrá	12,5	11,1	10,6	6,2	3,8
Dolní Domaslavice	16,7	14,0	12,9	10,7	6,9
Dolní Tošanovice	14,4	12,8	8,8	5,6	8,0
Fryčovice	11,1	7,9	7,8	6,4	4,7
Frýdek-Místek	16,9	14,1	11,9	8,9	7,1
Horní Domaslavice	16,5	13,1	13,9	8,0	5,5
Horní Tošanovice	18,8	12,5	11,7	7,1	5,4
Hukvaldy	13,7	11,7	8,3	6,2	4,9
Kaňovice	18,0	15,0	16,0	14,0	9,0
Kozlovice	12,2	10,9	10,9	7,1	5,3
Krásná	18,3	16,2	13,8	11,7	8,3
Krmelín	9,3	7,0	5,2	3,8	2,8
Lhotka	17,4	13,6	12,5	12,0	7,6
Lučina	15,6	12,6	12,2	9,4	6,5
Morávka	20,3	18,8	13,4	12,9	8,6
Nižní Lhoty	11,7	16,0	20,2	7,4	3,2
Nošovice	9,6	9,8	10,0	6,7	3,7
Palkovice	15,1	12,4	11,9	8,2	6,4
Paskov	14,6	11,4	9,9	8,1	5,4
Pazderna	14,6	10,8	6,2	9,2	3,1
Pražmo	13,8	14,6	11,0	8,1	5,3
Raškovice	16,0	12,2	10,4	9,9	6,6
Řepiště	15,4	12,0	7,6	6,2	7,3
Sedliště	14,8	10,5	10,0	7,1	5,4
Soběšovice	14,9	12,0	10,8	6,3	4,8
Staré Město	14,1	14,8	9,9	8,8	5,2
Staříč	14,3	10,4	9,5	8,4	7,6
Sviadnov	13,0	10,3	8,1	8,3	5,5
Třanovice	12,0	8,5	9,4	9,9	3,8
Vojkovice	13,4	15,1	12,9	9,1	6,0
Vyšní Lhoty	12,7	13,0	8,5	6,3	5,8
Žabeň	11,2	8,2	7,1	3,7	5,4
Žermanice	29,3	17,0	13,2	8,5	10,4

Tab. 2 Míra nezaměstnanosti v obcích okresu Frýdek-Místek v letech 2004–2008
(k 31. 12.) (pokračování)

	2004	2005	2006	2007	2008
Region Třinecko	15,4	12,2	10,8	8,3	5,9
Bocanovice	17,9	11,6	10,0	7,4	5,8
Bukovec	16,1	12,5	13,9	7,9	6,6
Bystřice	12,6	10,2	10,1	7,3	5,0
Dolní Lomná	21,1	15,2	15,7	10,6	5,2
Hnojník	15,8	11,2	9,2	7,6	4,6
Horní Lomná	30,8	21,9	21,9	16,6	14,2
Hrádek	12,5	9,3	9,4	7,8	5,5
Hrčava	32,8	17,6	22,7	12,6	6,7
Jablunkov	17,4	13,1	11,8	8,8	6,5
Komorní Lhotka	14,4	10,9	11,2	8,1	7,0
Košařiska	15,6	11,6	11,0	11,0	8,7
Milíkov	13,9	10,2	11,5	9,0	7,3
Mosty u Jablunkova	16,1	12,6	11,2	8,2	5,3
Návsí	17,3	13,4	12,7	8,5	6,9
Nýdek	16,3	13,8	12,6	9,5	5,6
Písečná	14,6	11,7	8,9	8,6	4,9
Písek	17,9	13,3	11,9	10,3	6,9
Ropice	13,8	13,1	10,5	7,5	5,5
Řeka	16,7	13,1	14,0	5,9	5,4
Smilovice	17,3	16,9	9,2	5,8	3,8
Střítež	10,0	11,6	10,2	8,0	5,6
Třinec	15,7	12,5	10,6	8,2	5,8
Vělopolí	18,3	7,5	12,9	10,8	11,8
Vendryně	14,1	10,7	9,2	7,9	5,2
Region Frýdlantsko	14,5	12,2	11,1	8,5	6,6
Bílá	16,1	17,9	14,8	11,1	9,9
Čeladná	13,6	11,9	12,9	7,9	6,7
Frýdlant nad Ostravicí	13,7	10,5	9,1	7,2	5,9
Janovice	16,2	14,4	13,9	9,5	6,2
Kunčice pod Ondřejníkem	11,7	10,6	8,4	7,1	5,3
Malenovice	22,2	17,3	1,3	14,6	7,6
Metylovice	16,0	14,1	11,8	10,0	8,6
Ostravice	17,1	15,5	15,8	11,7	9,0
Pržno	15,2	14,7	9,9	7,5	5,3
Pstruží	16,7	16,1	13,2	11,4	7,3
Staré Hamry	17,3	15,2	14,1	11,3	7,4

Zdroj: Statistika nezaměstnanosti z územního hlediska. In *Integrovaný portál MPSV*. Vlastní zpracování.

Tab. 3 Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek

	Zaměstnané osoby	Vyjíždějící úhrnem	Dojíždějící úhrnem	OPM
Baška	1 338	990	311	659
Bílá	138	55	217	300
Bocanovice	175	147	108	136
Brušperk	1 575	1 131	211	655
Bruzovice	293	205	114	202
Bukovec	520	417	50	153
Bystřice	2 079	1 578	423	924
Čeladná	841	507	366	700
Dobrá	1 254	903	788	1 139
Dobratice	421	349	35	107
Dolní Domaslavice	343	253	44	134
Dolní Lomná	327	216	85	196
Dolní Tošanovice	107	88	42	61
Fryčovice	1 001	581	489	909
Frýdek-Místek	26 028	9 290	8 376	25 114
Frýdlant nad Ostravicí	4 200	1 967	1 585	3 818
Hnojník	620	422	404	602
Horní Bludovice	615	522	45	138
Horní Domaslavice	201	178	13	36
Horní Lomná	122	80	46	88
Horní Tošanovice	204	157	101	148
Hrádek	754	645	79	188
Hrčava	95	50	5	50
Hukvaldy	785	614	96	267
Jablunkov	2 425	1 413	1 479	2 491
Janovice	670	546	37	161
Kaňovice	91	74	14	31
Komorní Lhotka	380	255	96	221
Košariska	150	127	26	49
Kozlovice	1 198	924	76	350
Krásná	253	187	61	127
Krmelín	829	622	116	323
Kunčice pod Ondřejníkem	849	576	91	364
Lhotka	163	131	18	50
Lučina	477	361	66	182
Malenovice	154	110	89	133

Tab. 4 Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek (pokračování)

	Zaměstnané osoby	Vyjíždějící úhrnem	Dojíždějící úhrnem	OPM
Metylovice	628	484	66	210
Milíkov	547	484	24	87
Morávka	392	274	113	231
Mosty u Jablunkova	1 608	1 157	316	767
Návsí	1 507	1 174	376	709
Nižní Lhoty	86	74	23	35
Nošovice	439	274	727	892
Nýdek	737	584	49	202
Ostravice	911	421	408	898
Palkovice	1 053	775	170	448
Paskov	1 609	864	2 092	2 837
Pazderna	117	91	28	54
Písečná	298	277	13	34
Písek	725	582	81	224
Pražmo	425	341	68	152
Pržno	315	232	86	169
Pstruží	274	231	24	67
Raškovice	752	442	391	701
Ropice	547	448	100	199
Řeka	193	137	36	92
Řepiště	633	539	59	153
Sedliště	500	380	167	287
Smilovice	217	194	35	58
Soběšovice	351	299	26	78
Stará Ves nad Ondřejnicí	1 081	792	210	499
Staré Hamry	241	165	73	149
Staré Město	488	377	438	549
Staříč	829	537	2 584	2 876
Střítež	388	300	64	152
Sviadnov	559	410	1 197	1 346
Šenov	2 239	1 739	656	1 156
Třanovice	366	294	109	181
Třinec	16 341	2 597	9 150	22 894
Václavovice	662	548	42	156
Vělopolí	73	61	2	14
Vendryně	1 578	1 334	199	443
Vojkovice	202	146	64	120

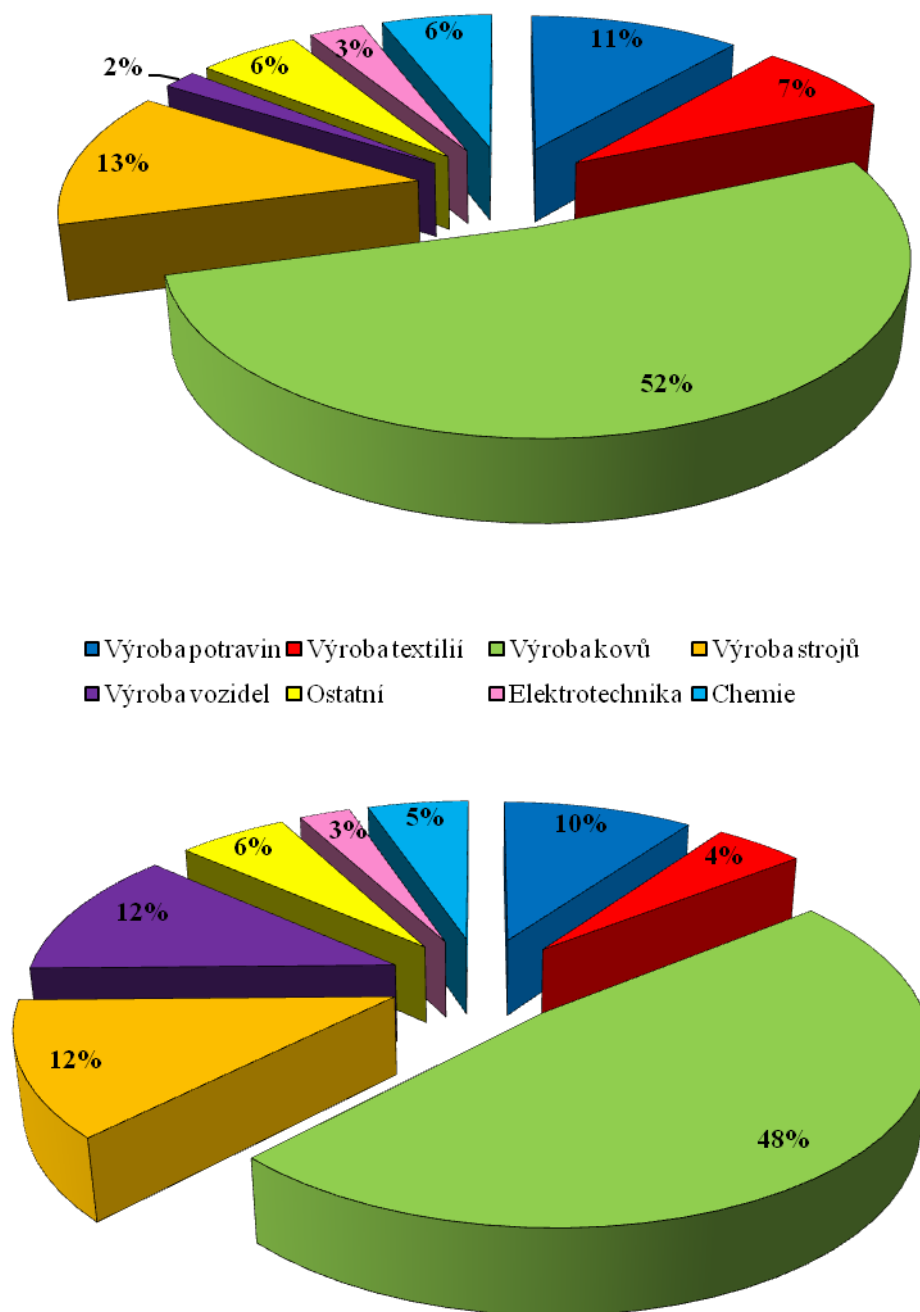

Tab. 5 Pohyb obyvatelstva za prací v okrese Frýdek-Místek (pokračování)

	Zaměstnané osoby	Vyjíždějící úhrnem	Dojíždějící úhrnem	OPM
Vratimov	2 787	2 061	670	1 396
Vyšní Lhoty	334	261	202	275
Žabeň	263	207	81	137
Žermanice	80	65	17	32

Zdroj: *Dojížděka do zaměstnání a škol*. Vlastní zpracování.

Obr. 1 Podíl osob zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu v okrese Frýdek-Místek k 31. 12. 2007 (nahore) a k 31. 12. 2008 (dole)

Zdroj: *Situace na trhu práce v okrese Frýdek-Místek v roce 2008.*

**Struktura volných pracovních míst, uchazečů o zaměstnání podle vzdělanosti
v okrese Frýdek-Místek a v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)**

Tab. 6 Struktura volných míst podle vzdělanosti v okrese Frýdek-Místek v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Rok	Stupeň vzdělání				Celkem
	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské	
2004	33	195	68	27	323
2005	48	567	62	28	705
2006	179	661	108	43	991
2007	270	945	133	114	1 462
2008	407	815	105	100	1 427

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Tab. 7 Struktura vzdělanosti uchazečů o zaměstnání v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Rok	Stupeň vzdělání				Celkem
	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské	
2004	165 861	240 167	117 894	17 753	541 675
2005	156 500	226 304	110 510	17 102	510 416
2006	140 919	194 459	97 585	15 582	448 545
2007	112 047	150 772	78 079	13 980	354 878
2008	106 434	149 810	80 008	15 998	325 250

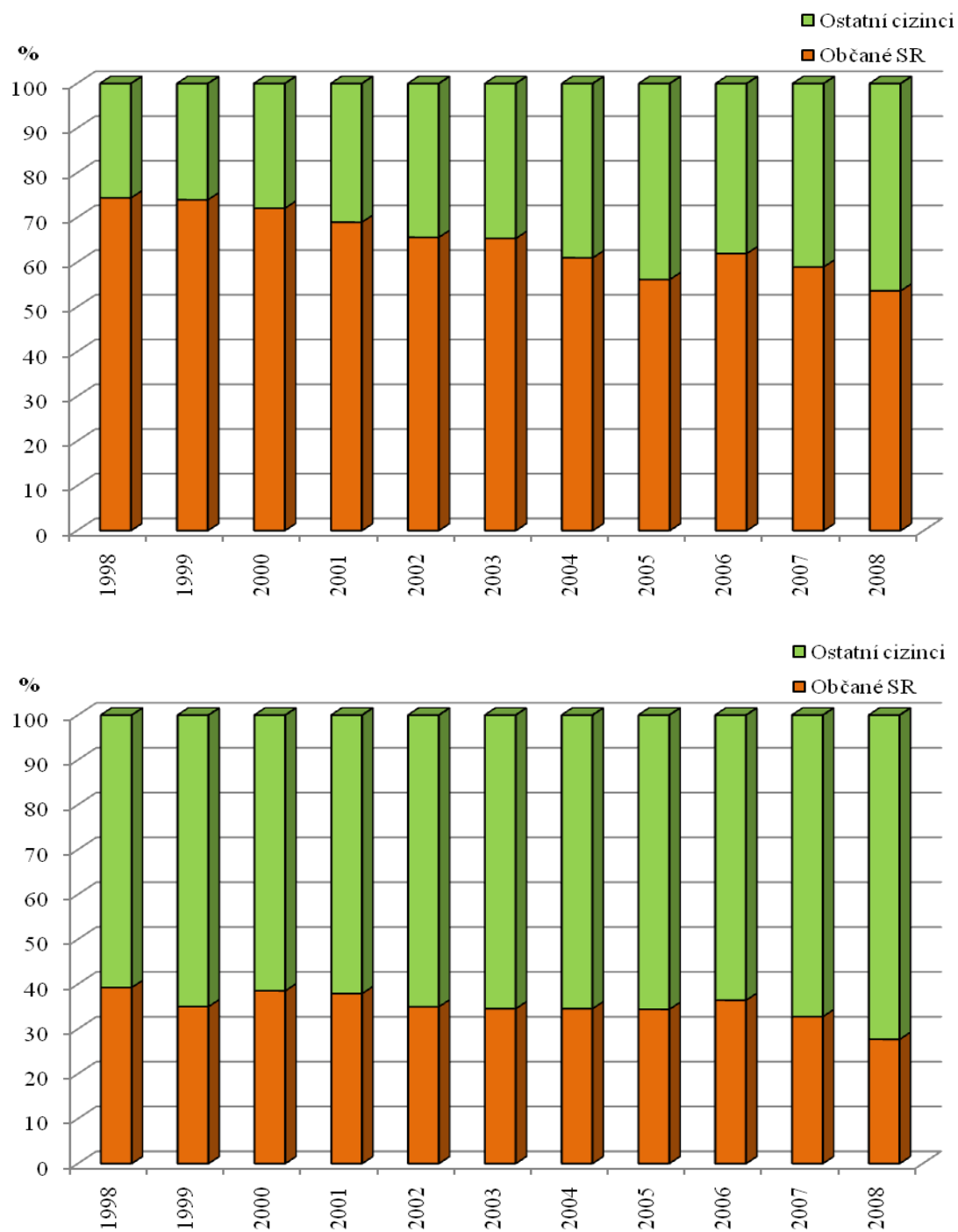
Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Tab. 8 Struktura volných míst podle vzdělanosti v České republice v letech 2004–2008 (k 31. 12.)

Rok	Stupeň vzdělání				Celkem
	základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské	
2004	19 884	21 838	6 540	2 930	51 192
2005	17 992	23 561	7 695	2 904	52 152
2006	30 519	45 110	13 528	4 257	93 414
2007	61 954	57 849	16 182	4 897	140 882
2008	38 869	36 407	12 080	3 833	91 189

Zdroj: Čtvrtletní výkazy Správy služeb zaměstnanosti MPSV ČR. Vlastní zpracování.

Obr. 2 Vývoj podílu občanů SR na celkové zaměstnanosti cizinců v okrese Frýdek-Místek (nahore) a v České republice (dole) v letech 1998–2008 (k 31. 12.)

Zdroj: HORÁKOVÁ, M. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR. Cizinci v ČR – Zaměstnanost* (2008). Vlastní zpracování.